

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA



51 årg



Nr 2/2019

Tema: Kultur

Ur innehållet: Kulturturism, Elieshi om litteraturen, Tingatinga, Makonde ...

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSKTANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION **epost: habari@svetan.org**
Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
lars.asker133@gmail.com
Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se
Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
sten@svetan.org

PRISUPPGIFTER 2019

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	300 kr
Medlemskap exkl HABARI	100 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	150 kr
Prenumeration HABARI	250 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 501
– ange på talongen vad som önskas.
Betalning med mobil via Swish: 1230-269-787

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

4/08 Makondeskulptur, Kina, WIOMSA 1/14 Barn	
1/09 Svetan 40 år	2/14 Konst och litteratur
2/09 Parlör, politiska makten, slaveri	3/14 NAOT, cykelsafari, swahilidag
3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.	4/14 Jordbruk och industri
4/09 Klimat och energi	1/15 Nätverksmässan
1/10 Musik	2/15 Zanzibar
2/10 Kibaha Education Center	3/15 Forskningsamarbete
3/10 Hälsa	4/15 Valet
4/10 Litteratur	1/16 Valanalys
1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm	2/16 Ungdomar och framtiden
2/11 Hållbar utveckling	3/16 Partnerskap för lokal demokrati
3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm	4/16 Blandat
4/11 Flora och Fauna	1/17 Volontärarbete
1/12 Självständigheten 50 år	2/17 Swahili
2/12 Joha trust & Mama Barbro mm	3/17 Rättsväsende
3/12 Mänskliga rättigheter	4/17 Turism
4/12 Företagsamhet	1/18 Sexuell och reproduktiv hälsa
1/13 Kvinnliga förebilder	2/18 Handkapp, hälsa mm
2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm	3/18 Svetans 50 årsjubileum
3/13 SWAHILI	4/18 Religion
4/13 Tanzaniaadag, energi, skolfilm	1/19 Tanzaling, Sten Rylanders tal

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslag: Några tidigare elever från Skulptörskolan, vars verksamhet Svetan stödde under 12 år. I Bagamoyos gamla marknad säljer man nu konst i stället för kött och fisk.
Foto: Eva Löfgren

Flyeralarm AB, Stockholm 2018, ISSN 0345437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 2/2019

SVETAN

www.svetan.org
www.facebook.com/

c/o Harriet Rehn
Edeby Ängsväg 23
741 91 KNIVSTA

STYRELSE

styrelsen@svetan.org

Harriet Rehn, ordförande
harriet_rehn@yahoo.se

Rehema Prick, vice ordförande
rehemaprick@hotmail.com

Linus Dunkers, sekreterare
linus@dunkers.nu

Martha Andersson, kassör
marthakente@yahoo.com

**Jeanette Olsson, ledamot/
Tumaini**
msjeanetteolsson@hotmail.com

Emma Kreü, ledamot
emmakreu@gmail.com

Daniel Saulli, ledamot
danielsaulli@gmail.com

Prosper Kaberwa, ledamot
pkaberwa@yahoo.co.uk

Sarah Saulli, ledamot
saulisarah@gmail.com

LOKALREPRESENTANTER

Erland Hillby
Herrhagsv 190, 752 67 Uppsala
tel 076 820 70 59

Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Killevägen 8A, 247 71 Genarp
tel 076 866 60 39

Rehema Prick
Åtorps Björkv 7, 443 31 Lerum
tel 070 732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant ta kontakt med ordföranden!

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center

Kontaktperson Helena Stigsson
<http://futurewithhope.se/tumaini/>
Bankgiro 552-8161

Tanzanias ambassad

Tel 08732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
epost: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN



Välkomna till detta temanummer av Habari, denna gång med temat Kultur. Här kan ni läsa om tanzanisk litteratur, konst och musik. Därtill får ni bekanta er med kulturens roll i projektet Tumaini Children's Center. De flesta av oss som vistats och besökt Tanzania har inte kunnat undgå att lära känna Tinga Tinga och Makonde-konsten. Tanzania har också en bred musikkultur med allt från traditionell afrikansk folkmusik till modern hiphop (ofta kallad bongo flava) och dansmusik samt musikstilen taarab, som anses ha sitt ursprung i Zanzibar.

Den 13 april höll Svetan sitt årsmöte i Just Africas lokaler. Det blev en trevlig tillställning där medlemmarna fick ta del av en presentation av Tumaini-projektet, som filmades av Tanzania Broadcasting Corporation och senare sändes i tanzanisk television. Vår kassör Helena Honkanen lämnade styrelsen efter många års gediget och troget arbete för Svetan och vi önskar henne allt gott i hennes nya uppdrag. Styrelsen fick en ny kassör, Martha Kente, som vi välkomnar och önskar lycka till.

Nyheter om de senaste orkanerna Idai och Kenneth vid Östafrikas kust har berört många av oss. Klimatförändringarna påverkar havsvattnets temperatur och tropiska orkaner drivs av energi från varmt havsvatten varvid varmare väder leder till våldsammare orkaner, något vi redan nu observerar. Hur de tropiska orkanerna kommer att påverka Tanzania i framtiden och hur dessa länder kan förbereda sig för kommande naturkatastrofer är något som jag anser bör uppmärksammas mer.

Harriet Rehn

Kulturturism

Under hösten 2018 hade Elin Johansson, en mastersstudent i social antropologi vid Lunds Universitet, chansen att praktisera vid projektet Fahari yetu – Southern Highlands Culture Solutions i Iringa. Projektet drivs av två lärare vid University of Iringa som arbetar med att synliggöra och stötta Iringas kulturarv som ett sätt för att uppmuntra till en hållbar turism i regionen.

Iringa Boma

Sedan 2016 finns ett nytt regionalt museum och kulturcenter mitt emot Uhuru park i Iringa. Byggnaden är ifrån 1914 och användes från början som militärsjukhus av den tyska kolonialmakten och därefter som administrativt kontor ända fram till renoverings- och restaureringsarbetet började 2014. Bakom initiativet står projektet Fahari yetu - Southern Highlands Culture Solutions som drivs av Jimson Sanga och Jan Küver, två lärare vid University of Iringa. Det regionala museet kallas oftast bara för Iringa Boma och består av fem rum, som med hjälp av föremål och berättelser om olika Iringabors livsöden, binder samman den lokala historien. Historien om Cheif Mkwawa och hans motstånd mot den tyska kolonialmakten tar en självklar plats i början av utställningen tillsammans med en presentation av Hehe-kulturen. Även ämnen som traditionell medicin och healers får plats i museet genom en tillfällig utställning av vackra fotografier av healers och medicinkunniga. Museet har från början haft som mål att engagera Iringaborna i sitt arbete och de utställda föremålen är insamlade i Iringa-området. I ett av utställningsrummen visas vardagsföremål såsom keramikprodukter, behållare och små pal-lar. Under insamlandet fick givarna, om de ville, ett nytt föremål med samma funktion tillbaka. De fick t.ex. en ny stol i utbyte mot en gammal för att uppmuntra fler att bidra. Tillsammans bildar föremålen en fin, om än liten, samling. Utifrån de många glada tillropen från besökare jag hörde när jag arbetade i receptionen, eller när perso-

nen under en guidning pekade och berättade för mig om hur deras farmor har haft exakt en sådan skål, kan jag konstatera att museet lyckats med att skapa en bra representation av vardagens Iringa.

Tyskt intresse

Byggnadens historiska bakgrund gör också att det finns intresse från tyska ambassaden. I september kom den tyska ambassadören till staden och fick en rundvandring av just Fahari yetu. Turen gick till museet, den gamla kyrkogården och en av tyskar-nas militärbyggnad som idag står bakom polisstationen och som museet daterar vara stadens äldsta byggnad.

Ambassadören besökte även matmark-naden vars äldre delar också byggdes i början av 1900-talet och som idag illus-trerar Iringa kulturlager. Dessa kulturlager

är något som museet vill lyfta fram ännu mer. Ambitionen är att kunna göra fler his-toriska platser i Iringa regionen synliga så-som den gamla marknaden och slagfältet vid Lugalo. Slaget vid Lugalo, där Wahehe med ledning av Mkwawa besegrade tys-karna 1891, har redan två monument idag men dessa är lätt att missa när man kör förbi. Vid ett möte med tyska kulturorga-nisationen Goetheinstitutet berättar chefen för Dar es Salaam kontoret att den tyska kolonialhistorien är av stort intresse i hem-landet samtidigt som han poängterar vikten av att förstå ämnets känsliga natur och låta tanzaniska initiativ leda vägen i arbetet.

Kulturturism

Det är inte bara statliga institutioner som intresserar sig för Tanzanias historia. Tu-ristindustrin har också fått upp ögonen för



Iringa Boma- regionalt museum och kulturcenter. Fotograf: Elin Johansson

Flyg till Afrika?

Specialpriser om du flyger i biståndssyfte!

Drömsafari!

Välj Tanzaniaexperten Anderson's African Adventures
andersons.se



Afrika 0140-37 50 10
africa@tranas-resebyra.se
tranas-resebyra.se

Tranås Resebyrå – trygghet och kvalitet sedan 1979



landets kulturarv. I Iringa växer intresset att kunna kombinera safariturerna med kulturaktiviteter. Regionen har blivit utpekad som en potentiell plats för turism-utveckling och det nya projektet REGROW (Resilient Natural Resource Management for Tourism and Growth project) ska bidra med att hjälpa platser och företag att marknadsföra sig till turister. Projektet är finansierat av Världsbanken. Under min praktik passade jag på att intervjua olika aktörer som arbetar med kulturturism i Iringa angående dess betydelse för invånarna. Många poängterar att turismen kommer bidra till att minska fattigdomen. När jag intervjuade en representant på regionkontoret menade han att kunskapen om turism också måste bli bättre bland lokalbefolkningen.

Ett sätt för att öka kunskapen om regionen är via turistmässor. En lokal variant är den årliga Karibu Kusini, vars syfte är att visa upp södra Tanzanias potential för turism, som arrangeras i Iringa. Ett annat nationellt exempel är också SITE (Swahili International Tourism Expo) som hölls i Dar es Salaam i oktober 2018 och som hade en egen avdelning för just "Tanzania South". Museet fick genom ekonomisk stöttning av REGROW möjlighet att ställa ut på mässan tillsammans med andra företag inom turistindustrin ifrån södra Tanzania och var det enda museet förutom nationalmuseet som ställde ut bland över hundra turismaktörer. Under mässan var det många nyfikna som frågade om museet och dess historia. En guide från ett turistföretag verksamt i nationalparken Mikumi uttryckte att turisterna själva "are getting sick of the twiga and the simba", så intresset ökar för Tanzanias historia och kultur. Samtidigt så väcks frågor om vems historia det är som lyfts fram och vilken sorts kultur som visas upp. Speciellt när det kommer till att marknadsföra Iringa till turister blir det lätt en fråga om representation. Kulturturismen kommer kanske få fler turister att prova på att laga ugali eller få se och höra Mangala-dansare. Det återstår att se vad som kommer ske med Iringas kulturarv när det synliggörs för turisterna och vilken inverkan turismens ekonomiska intressen får på lokala sedvänjor och traditioner.

Jan och Jimson har tagit sig an en spännande uppgift att lyfta fram Iringas kulturarv och under våren har museet startat ett nytt samarbete med en kvinnoorganisation Vikapu Boma. Under hösten 2018 hölls även en lyckad kulturkväll på museet där besökarna fick chans att ta en tur bland utställningen på kvällen, lyssna på musik från lokala musiker och njuta av mat och dryck. Liknande evenemang kommer ske



Markthalle in Iring

Den gamla marknadshallen från början av 1900-talet. Publicerad med tillstånd av Fahari yetu och Iringa Boma Regional Museum and Cultural Center.

under våren 2019 och personalen är hoppfull om att det kommer locka fler besökare.

Följ gärna museet på deras hemsida fahariyetu.net eller på Facebook och Instagram för att veta mer om kommande aktivite-

ter. Till sommaren planeras min uppsats om kulturturismen i Iringa att bli klar vid Lunds universitet.



Som praktikant fick jag även följa med ut och undersöka kulturarvsplatser från flera olika tidsåldrar. Här besöker vi Isimila stenåldersboplatser tillsammans med Dr. Kimaro från University of Iringa för att samla in materiella lämningar åt museet.

Fotograf: Deonis Mgumba

Sörjd av många: Musikprofilen Ruge död

Ruge (Malira) Mutahaba var en av grundarna till den tanzaniska musikstilen Bongo Flava. Men han var också otroligt betydelsefull för unga begåvade musiker genom radiostationen Clouds FM, en inspelningsstudio och skivmärket Tanzania Smooth Vibes. När han dog i februari i år påminde hedersbetygelserna om en statsbegravning.

Under 1990-talet hade några tanzanska musiker börjat experimentera med en musikstil som senare kom att slå igenom under beteckningen "Bongo Flava". De hade svårt att få sin musikstil accepterad kommersiellt och drev den mer som en hobby. Den dominerande musiken i massmedia var västerländsk pop och rumba från Kongo.

Ruge Mutahaba och Joseph Kusaga grundade 1998 en radiostation, Clouds FM, som blev mycket populär. Clouds FM vänder sig speciellt till ungdomar. Trots föräldrarnas motstånd satsade Ruge och Joseph på att lansera lokala musikaliska förmågor under den tid då den tanzanska ekonomin liberaliserades. Med ett mjukt lån från Josefs far satsade de djärvt på ett projekt som kom att katapulta unga tanzaniska talangfulla musiker till att bli berömda och kommersiella framgångsagor både nationellt och internationellt. Förutom radiostationen skapade de en inspelningsstudio och skivmärket Tanzania Smooth Vibes. Unga artister med stor potential fick här hjälp med musiken, administrationen och marknadsföringen. Ruge hann också med att skriva texterna till några av sångerna som ingick i albumen för de första artisterna. En av de första som drog nytta av Smooth Vibes projektet var Lady Jaydee. Genom albumet "Machози" slog hon igenom år 2001. Lady Jaydee sade själv många år senare (2012) att hon inte skulle vara den hon är idag om hon inte hade fått möjlighet att spela in "Machози" i Smooth Vibes studio.

Andra artister som fick framgång genom Smooth Vibes var Mr Paul, Ray C, Q Chief Banana Zoro och Fina Mango. År 2009 bildade Ruge och Joseph Tanzania House Talents, som fortsatte att möjliggöra för unga musiktalanger att växa och bli publika succéer med många fans. Exempel är Linah Sanga, Recho, Ruby, Barnabas, Amini, Mwasiti, Marlaw, Nandy och många fler, som kom att dominera musikutbudet på flera lokala radiostationer.

Ruge ingick i gruppen som startade "Zauti za Busara", en afrikansk musikfestival på Zanzibar. 1999 startade "Summer

Jam", senare kallad "Fiesta with Ruge". Under två decennier har dessa evenemang utgjort en plattform för lokala artister att visa upp sig nationellt. Även utländska artister har uppträtt under dessa Fiestas.

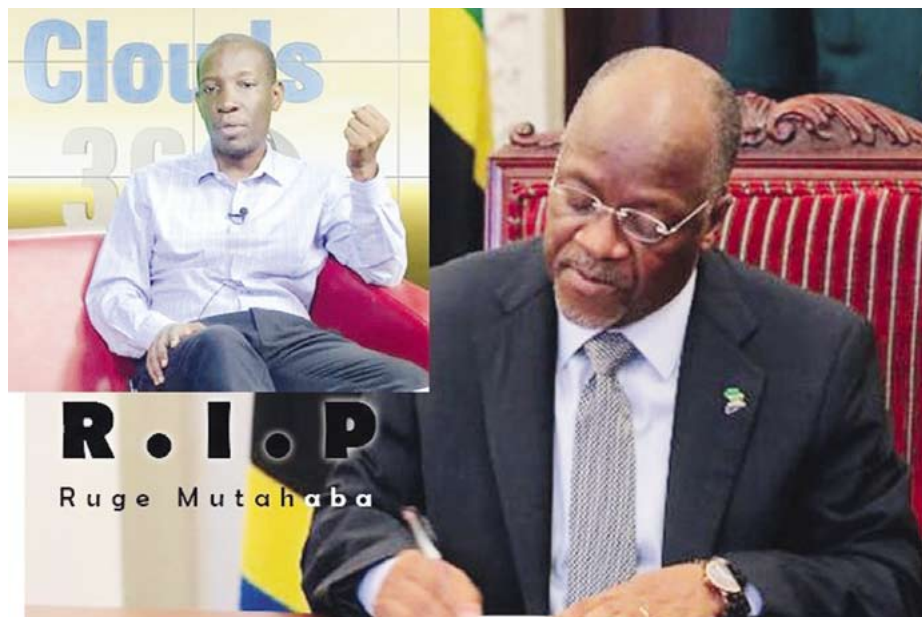
Ett annat initiativ var "Fursa". I samband med Fiesta gigs runt om i Tanzania uppmärksammades att ungdomar se möjligheter till att bli entreprenörer genom att utnyttja lokala resurser. Initiativet "Malkia wa Nguvu" uppmärksammade kvinnors bidrag till ekonomin och sökte stimulera kvinnor att bli egna småföretagare. På den internationella kvinnodagen 8 mars utdelades ett Malkia wa Nguvu pris till en framgångsrik kvinnlig företagare.

I april 2018 fick Ruge besvär med njurarna. Efter sjukvård i Tanzania, Indien och Sydafrika tillstötte komplikationer. Ruge avled den 26 februari 2019, 49 år. När kistan med hans kropp landade i Dar es Salaam visade hundratals personer sin uppskattning och respekt. Färden till hans föräldrahem i Mikocheni kantades och följdes av massor av beundrare. Massmedia följde begravningsscermonierna på ett sätt som ledde tankarna till landssorg. Sociala medier surrade av twitter-meddelanden och

pole om Ruges bortgång. Många uppskattande dödsrunor om Ruges stora betydelse för Tanzanias och individers utveckling var införda i flera dagar i tidningarna. De pekade bl.a. på de kampanjer som Ruge låg bakom – *Zinduka!*, *Malaria haikubali* och *Fursa Twendezetu*.

Tanzanias president Magufuli, premiärminister Majaliwa, före presidenten Kikwete, före vice presidenten Bilal, vice talmanen, ett flertal ministrar, regionchefer och politiker från både regerings- och oppositionspartier samt betydande affärsmän visade vördnad och stor uppskattning i både familjens hem och när han låg på lit de parade i Karimjee Hall. Med tårar i ögonen och kämpandes med gråten försökte artister som fått hjälp av Ruge att läsa tackord och sjunga när de tog farväl tillsammans med hundratals dignitärer och fans. Ruges äldste son grät och sade att pappa vara så engagerad i sitt arbete att de ibland undrade om han älskade sitt arbete mer än familjen. Ruge levde tillsammans med sin partner, en radiopresentatris, med vilken han hade två barn. Ruge begravdes under mycket hedersamma former i sin hemby Kizuri i Bukoba district.

red.

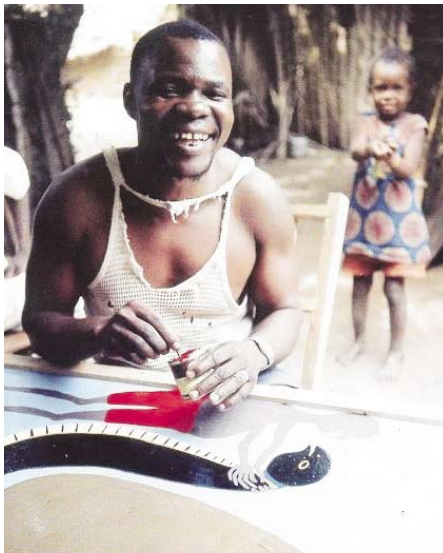


Magufuli skriver i kondoleansboken vid Ruges begravning, som hade karaktär av statsbegravning där alla betydande personer var med, bl.a. före presidenten Kikwete.

Tinga-tinga – färgstarka målningar

September 1969 kom jag första gången till Tanzania. Då träffade jag också Edward Said Tingatinga utanför Morogoro Store. Sedan dess har Tanzania på olika sätt funnits med i olika projekt. När jag 2000 arbetade som folkhögskolerådgivare hade Tingatinga Arts Cooperative Society, TACS bildats. Jag träffade Rubuni och andra konstnärer och då kom tanken på att göra Tingatingautställningar i Sverige. Den första utställningen hade vi 2008 på Gallerili i Skärkind.

Många är de svenska barn som kommer att känna igen motiven och figurerna på Tingatinga-målningarna från barnprogrammet Tingatinga Fables som sänds i Barnkanalen i SVT. Men Tingatinga är först och främst en konstform skapad av den tanzaniske konstnären Edward Said Tingatinga i slutet av 1960-talet, när han började måla djurmotiv med cykellack på masonit-skivor.



Edward Said Tingatinga

Edward Said Tingatinga kom från Mindu, en liten by i Tundrudistriktet, i södra Tanzania där han lär ha målat på husväggar redan som 12-åring. Han brukade säga: *Jag har något att berätta för världen.* Med sina målningar visade han vad som hände i och runt byn Mindu. Säkert såg han alla de djur som han målade, parande giraffer, lejon, leoparder och alla savannens djur. Idag är det många fler människor som bor där och hela regionen är förändrad. De vilda djuren är inte nära människorna idag som då. Vad han visade i sina målningar var händelser i byn, traditionella healers, matlagning och allt som händer i vardagen.

Till Dar es Salaam kom Tingatinga i slutet av 1950-talet. För att kunna försörja sig började han brodera, väva, göra korgar och måla tavlor. Tavlorna ställde han ut och sålde utanför Morogoro Store, ett

mindre köpcenter, där Marianne Nilsson Wallin träffade honom första gången. Genom olyckliga omständigheter dödades Tingatinga av ett vådaskott 1972. Innan han dog hade Tingatinga samlat en liten grupp från sin hemby som han undervisade och som sedan blev hans efterföljare och kärnan i det som idag är Tingatinga Arts Cooperative Society, TAC.



Dagens Tingatinga-konstnärer

Motiven från Edward Tingatinga lever vidare och omtolkas samtidigt som nya motiv skapas av dagens konstnärer. Djurmotiven överväger, med enstaka eller flera djur, och är som berättelser om hur djuren hjälper varandra. Andra tavlor symboliserar specifika händelser. En av konstnärerna på kooperativet, berättar att ursprunget till Tingatingas tavla "Orm och Tre Fåglar" var den oro han kände för sin familj, som han lämnat i byn, när han flyttade till Dar es Salaam. Ormen är en symbol för faran och de tre fåglarna symboliserar familjens utsatthet. Konstnärerna på TACS använder symboler på andra sätt i sin konst i upplysningssyfte med motiv om t.ex. hiv/aids och malaria. Idag hittar man många målningar inspirerade av Tingatinga utanför kooperativet vid Morogoro stores i Dar es Salaam, på Zanzibar och många andra platser i och utanför Tanzania.



Amonde

Amonde som dog 2015, var en Edward Said Tingatingas elever och efterföljare. En av hans målningar är en stor tupa som har ett barn näbben och bär i väg med det. Tuppen gör det för att människor skall förstå hur det känns för hönor, tuppar när de blir burna på det sättet på väg till marknaden för att säljas.



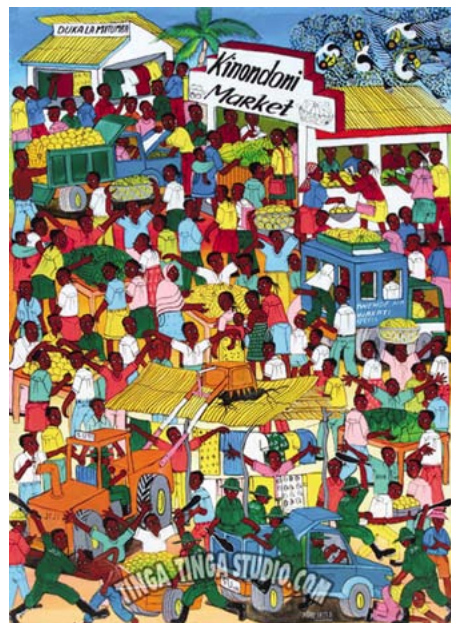
Malikita

Malikita visar i sina tavlor vad som händer idag. Ett exempel är en målning av Muhimbili sjukhus med uppmaning att använda kondom för att inte smittas av hiv, och information om malaria. Han målar också stadsbilder med mycket trafik.



Charinda

Charinda är en av de äldre konstnärerna som målar historiska bilder såsom slavhandeln och handeln med elfenben.



Ovan t.v: En typisk tingatinga med blommor av Ally Wasia.

Ovan t.h: En typisk Malikita med mycket liv och rörelse från Kinondoni i Dar.

Infälld bild t.v: En tingatinga målad av dottern Martina Tingatinga.

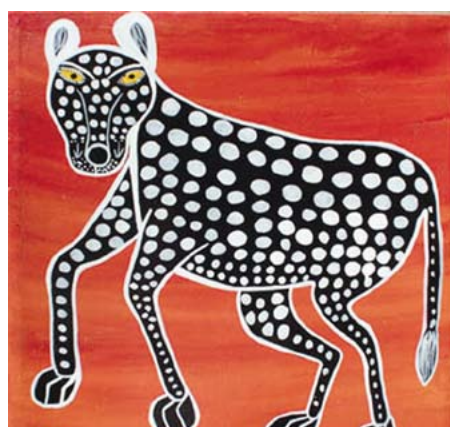


Ally Wasia

Ally målar blommor för att uppmana oss att ta vara på och värna vår miljö. Han menar att vi alla har ansvar att ta hand om och bevara allt vackert som finns. Vi ska låta blommorna vara kvar och om vi alla gjorde så då skulle vår värld vara ännu vackrare.

Text och foto:
Marianne Nilsson Wallin

Det finns ett rikt utbud av tingatinga-bilder på internet, och även möjlighet att köpa direkt på nätet. En bra länk är <https://www.tingatingastudio.com>, som förutom konsten redogör för släktskap mm för Tanzanias mest berömda konstnärsgrepp.



Martina Tingatinga, dotter till Edward Tingatinga, i sin butik vid Morogoro Stores i Dar es Salaam.

Stripes of Green in an Arid Landscape

Elieshi Lema har gett oss nedanstående artikel om litteratur, bokproduktion och läsande. Hon är en av Tanzanias mest kända författare och har gästade Sverige flera gånger.

Background

Looking at the Tanzanian book landscape one sees an arid expanse. There is very little publishing done, due to government intervention which has marginalized the role of publishers in textbook production and distribution. However, the industry is not stagnant. There is at least a little output of books, a situation which is lending the dry landscape some stripes of color, a bit of green here and there.

History repeated itself again in Tanzania when in 2014 the government issued a circular which stopped publishers from publishing textbooks. This decision, as always happens, has weakened the whole book chain. And, as always happens, this state of affairs adversely affects writing, publishing, bookselling and finally, for lack of access to books in the public sphere and in schools, it affects reading and learning as well.

NGOs do not help

Again, as always happens, when schools have no books for a period of time, there is public outcry about declining quality of education and falling literacy skills. Concern over the consequences of such

a situation brings out parties like donors and NGOs. Currently, donors have taken a low profile and NGOs response has taken a different turn; instead of buying books to supply to schools, most of them are writing and producing their own books, using their own systems, and distributing them to their project areas. The government evaluates the manuscripts from NGOs, based on government evaluation criteria.

Unfortunately, this is doing more harm to the book sector, because the commercial book chain actors are again pushed out of the book production process. This is also creating pockets of book access in schools, where some schools have books and well stocked libraries, while others are completely book starved. Very few NGOs are purchasing books, such as childrens' stories and information books from publishers, perhaps for lack of clarity regarding book provision to the schools. There is also strict condition that all books purchased, including stories for leisure reading, MUST have a certificate from Institute of Education. This is not a bad thing in itself, because it ensures that the right books get into schools, but the evaluation process which is long and arduous does not release

large enough numbers of approved titles into the market. So, even NGOs have pulled back from book support to schools.

Literary prizes

The stripes of green in the arid landscape are being watered, for now, by three literary prizes: The Mabati-Cornell Kiswahili Prize for African Literature; Diwani ya Tunzo ya Ushairi ya Ebrahim Hussein (Ebrahim Hussein Poetry Award) and The Caine Prize for African Writing 2017.

The Mabati-Cornell Kiswahili Prize for African Literature started in 2014 and supports writings and translations in African languages. On 15th February, 2019 Tanzania was honored to host the award ceremony. The winning story *Mungu Hakopeshwi*, translated as 'God is not Loaned', was authored by Zainab Alwi Baharoon from Zanzibar and published by Mkuki na Nyota. *Mungu Hakopeshwi* is a well written Kiswahili novel, centered on one family from Pemba Island. It deals with the themes of gender relations, arranged marriages, secret relationships and ultimately, rebellion and death.

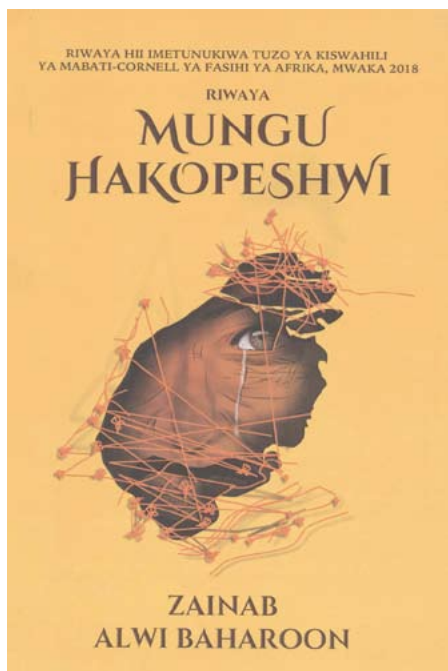
The Ebrahim Hussein Poetry Award started in 2013 to honor the writer, Ebrahim Hussein for his contributions in promoting Swahili literature. Ebrahim is a prominent Tanzanian playwright, most famously known for his plays *Kinjeketile* (about the Maji Maji rebellion against the German oppression) and a political play, *Mashetani*. Already, there are two volumes containing beautiful bouquets of poetry in various themes from mostly young poets, women and men, from all parts of the country. These are rich collections, touching on so many themes, thanks to its approach of letting poets feel free to write whatever they want.

The poetry prize has brought to light so many young people, upward of 70 poets in one volume, known and unknown, reflecting the richness of expression lying low in Tanzania. Every volume gives out one overall winner who gets a cash prize.

The prize is sponsored by the Canadian film maker Gerald Belkin who loved Kiswahili. He was a friend of Ebrahim Hussein who died in April 2012.



Zainab Alwi as she receives the Mabati-Cornell prize by vice president Samia Suluhu
sid 8 - Habari 2/2019



The prize winning swahili novel.

The Caine Prize for African Writing 2017, is another prize that has extended a cool glass of water to two Tanzanian writers, who managed to compete and got their stories workshoped, though not shortlisted. Any success is success. The two Tanzanian writers are Esther Karin Mngodo with a story titled *The Goddess of Mtwara*, which also became the title of the collection. Esther Mngodo, a truly gifted young woman, was also the overall winner of the first volume of Ebrahim Hussein Poetry Award, 2016, with her three beautiful prose poems – *Msamaha* (Forgiveness), *Changudoa* (Prostitute) and *Penda Wewe* (Be Your Lover). *The Goddess of Mtwara* is an interesting love story between a

young man from Greece and a naïve girl from Mtwara. The affair weaves a fabric of color of cultural differences in expressions of love that makes the reading a lot of fun.

The second Tanzanian writer in the Caine Prize collection is Zaka Riwa, a graphic designer and painter. *That Little House in the Village* portrays two friends (male) who perform some kind of secret ritual of slaughtering a goat in the night, in a little house in the village which they rented for the purpose. This act gets one of them into serious trouble with the police.

Children's Book Project

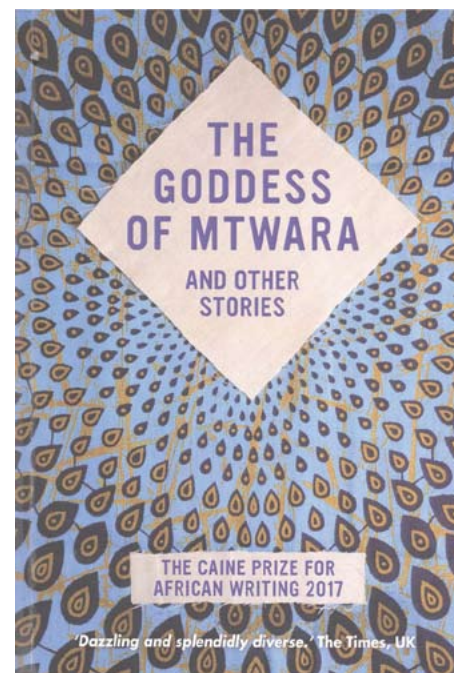
Other than the support of these three prizes, there is the pride of Tanzania, the Children's Book Project (CBP) which has been running the Burt Award for African Literature since 2008. The award has since then been extended to Kenya, Ethiopia, Ghana and the Caribbean. It is funded by a Canadian William Burt, and managed by CODE – Canadian Organization for Development through Education. The Burt Award supports both writers and publishers who are enabled to print and distribute the winning titles in 3,000 copies to secondary schools. CODE funding has also supported the publishing of children's books since 1991 when the CBP was founded to respond to a critical shortage of children's books and low level of skills in the book sector.

Today, 2019, the Tanzanian publishing sector is in the doldrums. Few publishers are bringing out some titles on their own, without external support. These are mostly tertiary titles but also children's books, which take long to sell, and thus, return on investment is slow compared to textbooks that sell in large print runs and register profit within a short time.

What does this say for Tanzania's book sector and readership in general?

What must be done

My opinion is that the picture we see today does not match the long period of support the sector has enjoyed. Publishing actors need to rethink publishing that will grow organically from communities' need for knowledge. And this need is big, but it has not been stimulated yet so that it can be demanded by the people for their own development. General illiteracy, low reading skills and lack of access to knowledge does not augur well with our desire to be a middle level income nation. People must have easy access to knowledge through establishment and maintenance of community and school libraries, as Nyerere rightly acknowledged and acted on in the 60s.



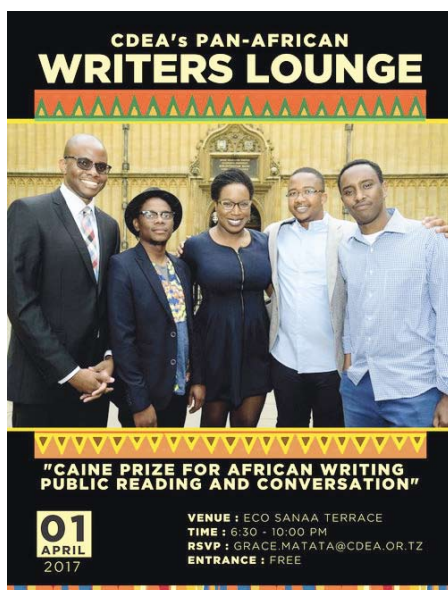
The Goddess of Mtwara by Esther Mngodo competed for the Caine Prize.

Publisher's over dependence on textbooks has obviously not stimulated development in other areas of knowledge production. If people do not have access to books for long periods of time, they lose the love and thirst for books. Thus, the importance of book supportive national policies which place the book (knowledge/information) in the center of development generally and specifically in education.

The Tanzania book sector needs a book market that will not wither every time the government changes its stance towards book provision to schools.

Publishing actors need to invest their efforts in this direction. Actors need to pick this lesson and act on it. As believers in the importance of reading for self advancement and social development, we cannot give up no matter what. The greening of the book thirsty landscape must be made organic, and the responsibility must be collectively ours.

Elieshi Lema



The Caine Prize workshops are conducted all over East Africa. In 2017 the workshop was held in Bagamoyo, Tanzania.



The author Elieshi Lema who is also running her own publishing company.

Intervju med Angelica Prick

Angelika Prick är skådespelerskan som erövrar den svenska publiken, scen efter scen. Hon är just nu aktuell samtidigt på SVT, TV4 och på Stockholms stadsteater och hennes repertoar sträcker sig från barnprogram till allvarligt drama. Det egna hårda arbetet till trots är hon övertygad om att det aldrig hade lyckats om hon inte hade haft sina föräldrars fulla stöd.

Allt började på kulturskolan hemma i Lerum, där hon började mest för att det verkade vara något roligt att göra ihop med kompisarna.

-Men det började nog ännu tidigare, mamma (Rehema Prick, sitter i Svetans styrelse, förf. anm.) var oerhört engagerad i leken när jag och min bror var små. Jag tror att hon hade varit med i en teatergrupp för ungdomar när hon växte upp i Tanzania, och det märktes verkligen - att dramatisera var något naturligt för henne. Det gjorde det så spännande att leka och leva sig in i det man upplevde tillsammans.

-Min mamma är min stora förebild, hon är en riktig powerkvinna som står upp för sig själv. Hon har gjort så mycket spännande saker i sitt liv och slutar aldrig att sträva efter nya mål. Jag är så stolt över att ha henne som min mamma!

Stödet från lärarna

Men det var på kulturskolan som känslan för dramatiserande plockades upp igen och det var roligare än hon hade kunnat föreställa sig. Med närvarande lärare fick hon möjlighet att växa.

-Lärarna där var helt fantastiska, jag är så tacksam över allt stöd jag fick. De gav mig uppmuntran och i längden gjorde det att jag vågade satsa och börja på estetiska linjen på Angereds gymnasium.

Nu har Angelika fått en förfrågan om att hålla en Masterclass för barn i kulturskolans regi, något som hon hoppas på att kunna genomföra.

-Det är ett otroligt hedrande erbjudande, jag hoppas att vi får det att fungera - det är scheman som ska passa in på olika sätt, men det vore så roligt att kunna ge något tillbaka till dem. Att jobba med barn är otroligt givande, de lever sig verkligen in i den värld som jag är en del av i serien om Sommarskuggan och barnprogrammet Sommarlov som sänds på SVT, Barnkanalen. För dem är det verklighet och då är det viktigt att det blir väldigt bra. En utmaning, men otroligt roligt att arbeta med! Just nu har jag det väldigt roligt arbetsmässigt, med så många olika och spännande uppdrag. Jag får både det konstnärliga, det lekfulla och det utmanande.

Lång väg mot målet

Det tog åtta försök för Angelica att komma in på Scenskolan, det var slitsamt.

-Det var en oerhört jobbig process att söka så många gånger, väldigt dränerande, men jag är glad för att jag orkade, säger hon i dag. Det gick väldigt bra första gången, jag kom till sista provet, av fyra delprov. Jag blev så överraskad och det var det som gav mig drivet till att fortsätta. Men utan mina föräldrars och min brors stöd hade det aldrig gått! De var där och stöttade mig och uppmuntrade mig när jag behövde det som mest.

En mycket homogen bransch

Men att vara skådespelerska med tanzaniskt påbrå i Sverige kan vara utmanande och att branschen även är väldigt homogen är något som hon upplever regelbundet.

-Vi är inte så många skådespelare som har ett ursprung från den afrikanska diasporan. Det är väldigt mycket färre än hur samhället i övrigt ser ut. Vi är skrämmande få!. Både teater- och TV-världen är väldigt likriktad och det är svårt för många inom den världen att tänka utanför sina egna ramar. Vid ett tillfälle spelade jag dotter till en vit man och folk tyckte att det var osannolikt att han träffat en kvinna från Tanzania och fått barn med henne! Det kändes som en väldigt märklig diskussion.

Personliga upplevelser kan alltid påverka i arbetet, men som skådespelare kan det ibland komma väldigt nära inpå. Angelika reflekterar över att hennes erfarenheter som svensk-tanzanier kan skilja sig på många olika sätt från hennes kollegors:

-Ibland märker jag en tydlig skillnad mellan mig och mina kollegor - spelar vi ett stycke med rasistiska inslag så kan de skaka av sig det efteråt, men jag, som har upplevt och fortfarande upplever rasism i mitt vardagsliv, känner att det påverkar mig även efteråt. Det är svårt att förstå om man själv inte upplevt det.

Att vara en förebild

Att vara skådespelare kan också innebära att man kan få en massa positiv respons, men det innebär även ett visst ansvar - särskilt om man har barn som målgrupp.



-Jag är väldigt glad över att ha nått dit jag är i dag och jag hoppas att jag kan vara en förebild för barn som ser ut som mig. Jag önskar att det hade funnits någon på TV som såg ut som jag gör när jag var liten, någon som jag kunde identifiera mig med, men det gjorde det tyvärr inte vad jag minns. Därför hoppas jag att jag kan vara den personen för dagens barn. Att de kan se mig på TV och få inspiration att satsa på sina egna drömmar!

Tankar om framtiden

Just nu går det väldigt bra för Angelika, hon har ett längre kontrakt på Kulturhuset Stadsteatern och andra spännande uppdrag, men hon funderar ibland över framtiden.

-Att vara skådespelerska innebär att man aldrig är bättre än sitt senaste jobb, vilket i längden kan vara påfrestande. Som person måste jag hela tiden avväga min tid och vara tillgänglig. Längre fram i livet skulle jag gärna vilja göra långresor, men just nu är det jobbet som gäller. Förhoppningsvis hittar jag ett bra sätt att göra både och!

-Har du funderat på att jobba inom scenen i Tanzania?

-Jag har faktiskt tänkt på det en del, men jag talar tyvärr inte swahili och har inga kontakter inom scenvärlden där. Men ett gästspel på engelska vore väldigt roligt, om det vore möjligt!

I maj är Angelika Prick aktuell i pjäsen *Min fantastiska väninna* på Kulturhuset Stadsteaterns scen, men redan nu kan du se henne på TV4 Play där hon medverkar i drama miniserien *Bröllop, begravningar och dop* samt på SVT Play med sommarlovsserien *Skuggornas hemlighet*.

Text: Emma Kreü
Foto: Rebecca Afzelius

Tidningskrönikan:

Jättebråk riksrevisor/talman

I perioden februari - april skrevs mycket om bråket mellan riksrevisorn Mussa Assad och parlamentets talman Job Ndugai (CCM). Det började med att Assad i en intervju med UN Radio i New York sagt att parlamentet var svagt - man agerade inte med kraft på riksrevisionens rapporter. Ndugai fick sedan ett parlamentsbeslut på att inte vidare samarbeta med riksrevisorn, något som är nästan omöjligt rent konstitutionellt. Oppositionen och sociala medier stöder Assad.

Sagan om statens inbrott på cashew-marknaden fortsätter, en möjlig köpare gick upp i rök. Givarländernas vilja att stå för sina utvecklingsåtaganden är fortsatt svag, knappt 7% har betalats ut när 3 kvartal gått.

Toppnyheten för övrigt var att tidigare premiärministern och tillika oppositionens presidentkandidat Edward Lowassa återgått till CCM. Trots ihärdiga korruptionsrykten mottogs han med öppna armar.

Ekonomi spås växa med 6,6%

Enligt en rapport från Afrikanska Utvecklingsbanken kommer Tanzanias ekonomi att växa med 6,6% under 2019, mot 6,7% för 2018. Alla östafrikanska ekonomier växer utom Burundis. Rwanda leder ligan med en prognos på 7,8% för 2019.

6/2 Citizen

88 albinos dödade under 2019

Enligt en NGO rapport dödades 88 albinos under 2018. Samtidigt skadades 69 personer allvarligt. 7/2 Citizen

Tanzania får respit för EPA

Vid Östafrikanska Unionens ministermöte enades man om att ge Tanzania ytterligare fyra månader för att besluta om att anta eller avvisa EUs EPA avtal.

EPA ger EACs produkter tullfri tillgång till EUs marknad, medan 83% av EUs produkter får tullfri tillgång till EAC. I Tanzania finns en oro för att EPA kommer att försvåra landets industrialisering.

10/2 East African

Tappar positioner i frihetsranking

Enligt 'Freedom in the World Report 2019' har Tanzania tappat 7 placeringar under



President Magufuli skakar hand med Edward Lowassa, som kommer tillbaka till CCM efter en sejour hos oppositionen.

året. Man tappar därmed sin tätposition i Östafrika till Kenya, medan Burundi hamnar botten. 10/2 Citizen

Cashew-försäljning ifrågasatt

Meddelandet att man lyckats sälja 100 000 ton cashew till ett Kenyanskt företag ifrågasätts nu. Ingen har tidigare hört talas om företaget Indo Power i Kenya. Avtalet är påskrivet, men inga pengar har ännu betalats. 9/2 East African

Nya destinationer för Air Tanzania

Air Tanzania skall börja flyga till Lusaka, Zambia, och Harare i Zimbabwe. Destinationer i Kina och Indien planeras också. För långturerna har man två Airbus-plan samt en Dreamliner från Boeing.

11/2 East African

Turism ger mest utländsk valuta

BoT rapporterar att turismen är den sektor som tog in mest utländsk valuta under 2018. Antalet turister har ökat, och inkomsterna nådde \$2,4 md, upp från \$2,2 md 2017. 15/2 Citizen

Mindre om politik i media

Enligt en forskarrapport minskade den politiska rapporteringen under 2018, då media i stället bevakade ekonomi och utveckling mer. Enligt källor inom media berodde förändringen på rädsla att bli betraktade som alltför regeringskritiska. 20/2 Citizen

MP Sugu utfrågas av polisen

Parlamentsledamoten Joseph Mbilinyi "Sugu" fick sitta flera timmar hos polisen där han blev utfrågad om yttranden som bedömdes vara uppviglande. Sugu hade varit kritisk mot de nya ID-kort som nyligen utfärdats till småföretagare. 22/2 Citizen



Joseph Mbilinyi "Sugu", MP för oppositionens Chadema, är känd för att inte skräda orden - han var tidigare hiphop artist. Nu har han blivit hämtad av polis.

MP Halima Ndee arresterad

Parlamentsledamoten Halima Ndee (oppositionspartiet Chadema) blev häktad och utfrågad av polisen för respektlösa yttranden mot presidenten och regeringen.

23/2 Citizen

Ministermöte om Zambezi

Ett nytt möte är ulyst om Zambezifloden och dess tillflöden. Vattenminister Mbarawa skall delta (Tanzania svarar för 11% av vattentillflödet), liksom ministrar från Angola, Botswana, Mocambique, Malawi, Zambia, Zimbabwe och Namibia. Mötet skall diskutera skötseln av Zambezis vatten. 25/2 Citizen

Mer inhemsk mjölkproduktion

Mjölkproduktionen har ökat nästan 50% efter att importavgifterna steg kraftigt i oktober. Höjningen var avsedd att stimulera inhemsk produktion. Mjolk för 30 md/år har tidigare importerats. Importavgiften är nu 2000/- per liter. 27/2 Citizen

Inställningen till EPA omprövas

EPA avtalet mellan EAC och EU kommer nu kanske att accepteras av Tanzania, trots tidigare kritik. Kenya och Rwanda har redan signerat avtalet. 27/2 Citizen



Halima Ndee, även hon parlamentsledamot för Chadema, har också häktats av polis för respektlösa yttranden mot regeringen.



Presidenten bytte överaskande ut utrikesminister Mahiga mot justitieminister Kabudi - som nu alltså är utrikesminister.

Tidningen Citizen stoppas

Citizen stoppas i 7 dagar pga sin rapportering 23 februari om hur shillingen faller mot dollar. Sedan 2015 har regeringen stängt ned flera kritiska tidningar och infört lagar som begränsar yttrandefriheten. 27/2 *East African*

Innovationsrankingen förbättrad

Innovationsmiljön har förbättrats under senare år och lett till att Tanzania klättrat 31 platser i Global Innovation Index, från 123 år 2013 till 92 år 2018. Human Development Innovation Fund står för rankningen. 28/2 *Daily News*

Edward Lowassa åter till CCM

Tidigare premiärministern Edward Lowassa, som var oppositionens kandidat i presidentvalet 2015, återgår till regeringspartiet CCM. President Magufuli tog glatt emot honom trots ihärdiga korruptionsrykten. 1/3 *East African*

JPM genomför ministerbyte

Två ministrar får byta plats i den senaste regeringsombildningen: Kabudi blir utrikesminister och Mahiga blir justitieminister. 3/3 *Daily News*

Citizen kommer ut igen

Tidningen Citizen kommer ut igen efter ett stopp på 7 dagar. Det gäller även de digitala publikationerna på Twitter och Facebook, som också varit nedstängda. Citizen kom ut första gången 2004. 7/3 *Citizen*



Glada spelare i Taifa Stars som är klara för final i Afrikanska Cupen.

sid 12 - Habari 2/2019

Regler för gruvindustrin lättas upp

De regler som införts förra året om att gruvbolag måste ha tanzaniskt ägande till 51% ändras nu så att ett tanzaniskt ägande på 20% räcker. 11/3 *East African*

Uppkoppling till regionalt elnät

TanESCO håller på att koppla ihop Tanzanias elnät norrut med nätet för Kenya, Uganda och Etiopien samt söderut med nätet för Zambia och Zimbabwe. Uppkopplingen innebär en säkrare elförsörjning och möjlighet till import och export av el. 11/3 *Citizen*

Givarländernas utbetalningar sackar

Sedan budgetåret startade har bara 6,7% av överenskommet bistånd betalats ut på 7 månader, enligt finansminister Mpango. Enligt budgeten skulle utvecklingsprojekt för 12 bn tsh genomföras, varav biståndet skulle svara för 2 bn tsh. 12/3 *Citizen*

Cashew-betalning tar lång tid

Betalning för levererade cashewnötter utlovades av jordbruksminister Hasunga till slutet av mars, sedan regeringen verifierat vilka bönder som har levererat till staten (uppköpare/mellanhänder får inte leverera). Så här långt har 222 000 ton köpts upp, och 723 bn tsh har utbetalats. 18/3 *Citizen*

70 personer dör dagligen i TBC

Hälsominister Mwalimu sade i samband med världs-tbc-dagen att 70 personer om dagen dör i TBC, och att Tanzania är bland de 30 länder i världen som har mest TBC. 23/3 *Citizen*

JPM belönar spelare för fotbollsseger

Presidenten belönar spelare i fotbollslandslaget Taifa Stars efter segern mot Uganda med 3-0 i Afrikanska Cupen. Segern innebär att Tanzania kvalificerat sig för final för första gången på 39 år. Varje spelare fick 500 000 tsh och en bit mark. 25/3 *Citizen*

Polisen hindrar oppositionsmöte

Polisen stoppade ett möte i Dar för ACT-Wazalendo, "av säkerhetsskäl". Vid mötet hade ACT planerat att välkomna 1500 nya medlemmar som lämnat CUF, ett annat oppositionsparti som har splittrats efter en ledarstrid. 27/3 *Citizen*

Domstolsutslag mot medialagen

Östafrikanska Domstolen EACJ har grant de nya medialagarna efter hänvändelse från ett flertal NGOs. Domstolen gör bedömningen att medialagarna begränsar bl.a. pressfriheten på ett sådant sätt att det



Förre justitieministern Kabudi verkar överraskad över att ha blivit utrikesminister!

strider mot EACs konstitution. Man uppmanar därför regeringen att snarast göra sådana förändringar att lagarna står i samklang med gällande konstitution. 28/3 *Committee to Protect Journalists*

Parlamentsbeslut mot riksrevisor

Parlamentet har tagit beslut att stoppa samarbetet med riksrevisor Assad. Detta skedde på etikkommitténs rekommendation sedan man utfrågat Assad och kommit fram till att han uppträtt respektlöst. I en intervju har han kallat parlamentet svagt, eftersom de varit dåliga på att följa upp riksrevisionens rapporter, något som fått talman Ndugai att gå i taket. 2/4 *Citizen*

Presidenten blir inte sittande

Under ett besök i Mtwara uttalar JPM att han minsann inte kommer att sitta kvar som president en dag längre än han är vald för. Andra ämnen som kom upp under besöket var vattenförsörjningen i regionen, samt naturligtvis uppköpen av cashewnötter. 3/4 *Citizen*

Assad: Varning för konstitutionskris

Riksrevisor Assad varnar för en konstitutionell kris efter att det av CCM dominerade parlamentet fattat beslut att inte samarbeta. I sociala medier visas starkt stöd för Assad, vissa kallar honom hjälte och beundrar hans integritet. 3/4 *Citizen*

Förre riksrevisorn Utouh om Assad

Assads företrädare som riksrevisor Utouh säger i ett uttalande att parlamen-



Förre riksrevisorn Utouh tror att beslutet om Assad kommer att få konsekvenser.



Jordbruksminister Hasunga lovade bönderna cashewbetalning senast sista mars.

tets beslut kan bli kostsamt för nationen. Det kan innebära en minskning av transparenzen och minskad tillit internt och externt. Utouh satt i 10 år och var viktig för utvecklingen av riksrevisionens roll - dess rapporter kom att debatteras i parlamentet vilket fick stor politisk betydelse. 3/4 Citizen

Protester mot beslut om Assad

Över 3100 har signerat en petition för att parlamentet skall ändra sitt beslut om riksrevisor Assad. Petitionen låg på internet och innebar att beslutet borde ändras för att "säkerställa ett gott och ansvarsfullt styre i enlighet med konstitutionen samt kontroll av korruptionen." Länk: changetanzania.org/petitions/bunge-kuondoa-azimio-lake-la-kutofanya-kazi-na-cag 4/4 Citizen

Skatteprocesser om mycket pengar

Summan omtvistade skatter där domstolsutslag ännu inte nåtts har stigit till 382 000 md tsh, enligt riksrevisionen. Lejonparten beror på tvister med gruvbolaget Acacia som uppkom under förra årets tillslag mot gruvbolagen. 10/4 Citizen

Staten söker cashew-köpare igen

Det blev inget av med den försäljning av 100 000 ton cashewnötter till en mystisk kenyansk firma, så jakten efter köpare går vidare. Tantrade bjuder ut 220 000 ton rå cashew, samt 240 ton processade nötter till högstbjudande. 7/4 Citizen

Plastpåsar olagliga efter 1 juli

I parlamentet meddelade en talesman för regeringen att man planerar ett förbud mot plastpåsar från 1 juli. Informationen kom efter att en parlamentsledamot efterfrågat regeringens planer när det gällde användning av plastpåsar, samtidigt som hon påpekade att Zanzibar, Rwanda och Kenya redan infört förbud. 8/4 Citizen

Miljarder saknas hos polisen

Riksrevisionen verkar visa på en massiv förskingring hos polisen, där företaget Lu-

gumi Enterprises figurerar. Bl.a. saknar c:a 3600 md tsh knutna till upphandlingen av ett automatiskt fingeravtryckssystem, och inköpet var heller inte godkänt av parlamentet. Mängder av datorutrustning har också köpts från Lugumi Enterprises men aldrig levererats. 11/4 Citizen

Revisionsförslag får lite gehör

I samband med presskonferensen om revisionsrapporten för budgetår 2017/2018 klargjorde riksrevisor Assad att de flesta förslagen från året innan ännu inte lett till åtgärder. Han hade gett 350 förslag att implementera för olika regeringsorgan, och av dessa har hittills endast 80 helt genomförts. 11/4 Citizen

Dengue-feber konstaterad

Staten har bekräftat att fall av Dengue-feber konstaterats i Tanga och Dar es Salaam. I de tester som hittills genomförts har 307 patienter testat positivt. Inga dödsfall har rapporterats. 12/4 Daily News

Mer pengar från diasporan än FDI

Östafrika fick mer än \$17 md från medborgare utomlands mellan 2013 och 2018. Diasporans bidrag är därmed större än de utländska direktinvesteringarna (FDI) under samma period, och generellt den viktigaste utländska finansieringen för låg- och medelinkomstländer. Enligt världsbankens statistik fick Kenya mest från diasporan (\$10 md). Tanzania fick drygt \$2 md. 13/4 East African

Zitto: Agera på nu revisionsrapport

ACT-Wazalendos ledare Zitto uppmanar regeringen att stärka administrationen för att få bukt med missförhållanden som uppdragats av riksrevisionen. Åtminstone 800 md tsh har förskingrats medan 4 800 md tsh spenderats regelvidrigt. 15/4 Citizen



Ministern January Makamba meddelar parlamentet om förbud mot plastpåsar 1 juli.

Samarbete med CAG utom Assad

Parlamentets talman Ndugai har klargjort att parlamentet fortsatt kommer att arbeta med riksrevisionen CAG som institution, dock inte med riksrevisor Assad. Han uppmanade även Assad att ta kontakt med presidenten för att be om ursäkt "för ett misstag som han kanske omedvetet hade begått". 15/4 Daily News

En stor del HIV-smittade ovetande

Bara 60% av de som har hiv/aids är medvetna om sin status, enligt en rapport för 2016/2017. Detta är under det mål på 90% som FNs aidsprogram satt upp. Den ansvariga ministern Mhagama uppmanar därför de regionala myndigheterna att uppmuntra till frivilliga tester. Då skulle fler kunna få ARV-medicin i tid, och infektionerna skulle minska. 15/4 Daily News

Ndugai råder riksrevisorn att avgå

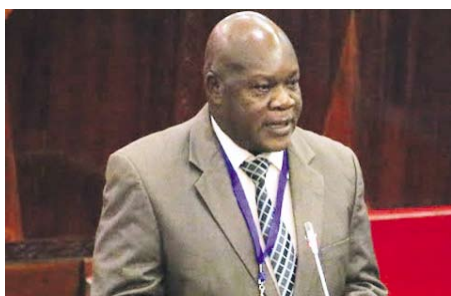
Parlamentets talman Ndugai anklagar nu riksrevisor Assad för fortsatt förakt för parlamentet och föreslår att han bör överväga att avgå. 15/4 Daily News

Tysk ekonom: Skriv inte på EPA!

Ekonomen Helmut Asche talar vid ett besök i Dar es Salaam mot ett undertecknande av EUs EPA avtal, som han säger skulle



Riksrevisor Assad överlämnar revisionsrapporterna till president Magufuli, som hittills inte har kommenterat det pågående bråket mellan Assad och parlamentets talman Ndugai.



Transportminister Kamwelwe har invigt Kitopeni containerdepå.

motverka landets strävan efter industrialisering. 16/4 Guardian

Oppositionen: Avgå Ndugai!

Åtta oppositionspartier begär nu att parlamentets talman Ndugai avgår, på grund av hans agerande mot riksrevisor Assad, där han nu även försökt dra in presidenten. 16/4 Guardian

Lag om politiska partier till domstol

Fyra oppositionspartier stämmer regeringen vid Östafrikanska domstolen (EACJ) med anledning av de föreslagna ändringarna i lagen om politiska partier. Partierna hävdar att lagen strider mot landets konstitution och de internationella konventioner som Tanzania har signerat. 16/4 Citizen

Oro över att sjöar torkar ut

Parlamentets miljöutskott manar till snabba åtgärder mot den ökande avskogningen vilken hotar att torka ut sjöarna Manyara, Jipe och Chala. 17/4 Guardian

Ny containerdepå invigd

Transportminister Kamwelwe har invigt Kitopeni containerdepå. Depån skall avlasta hamnen i Dar men ligger en bit in i landet. 18/4 Guardian

Kinas investeringar ökar

Kinas investeringar i Tanzania har ökat stadigt, och Kina ligger nu i topp bland investerarländerna. Enligt ambassadör Wang Ke kommer investeringarna att uppgå till \$7 md detta år. 18/4 Daily News

IMFs rapport senarelagd

Det förekommer uppgifter om att regeringen stoppat IMFs Tanzania-rapport, där man bl.a. tror att tillväxten i år bara blir 4% i stället för regeringens 6,4%. Enligt regeringen är rapporten inte stoppad, men man för diskussioner med IMF om vissa delar av rapporten. 24/4 Citizen

JPM på statsbesök i Malawi

President Magufuli har gjort ett två dagars besök i Malawi, på inbjudan av president Mutharika. Handel diskuterades, men inte

sid 14 - Habari 2/2019



Enligt Kinas ambassadör Wang Ke är Kina nu största investeraren i Tanzania.

bråket om var gränsen i Lake Nyasa skall gå. 24/4 Daily News

Cyklonen Kenneth ändrade kurs

Cyklonen Kenneth vek av söderut och sparade därmed södra Tanzania, medan Mocimbeque drabbades igen innan man hämtat sig från Idai. 27/4 Daily News

Mycket färre dör i malaria

På Världsmalariadagen sade hälsominister Mwalimu bl.a. att antalet dödsfall i malaria gått ned från 5368 år 2014 till 1701 förra året. Andelen infekterade har samtidigt gått ned från 7,4% till 6,2%. 28/4 Daily News

Tullunion snart verklighet

Nu har 22 länder ratificerat den afrikanska tullunionen AfCFTA vilket innebär att den träder i kraft inom kort. AfCFTA innebär



Finansminister Mpango missnöjd med IMF:s prognoser för ekonomin.

bl.a. tullfrihet för 90% av alla varor. Alla afrikanska länder utom Benin, Eritrea och Nigeria har signerat avtalet (52 länder) men många har ännu inte ratificerat det, däribland Tanzania. 29/4 East African

Kenyansk damm hot mot Serengeti

Regeringen förhandlar med Kenya för att stoppa ett planerat dammbygge i floden Mara. Mara är en av Lake Victorias tillflöden, men rinner också genom Serengeti, där den är viktig för de många vilda djuren. 30/4 Citizen

Ingen förlängd mammaledighet

På en fråga i parlamentet svarade ansvarig minister att regeringen inte har planer på en förlängd mödraledighet. F.n. gäller normalt 84 dagars ledighet, medan tvillingföderskor har 100 dagar. 30/4 Citizen



Said Michel illustrerar hur parlamentets talman Ndugai försöker sparka riksrevisor Assad. Men han kanske tvingas avgå själv, opinionen stöder riksrevisorn.

Makonde: Folket och konsten

Min far Per Falck arbetade i Tanzania i olika perioder från 1963 till 1982. Under denna tid köpte han många träskulpturer, de flesta makonde. Jag fortsatte att utöka samlingen under mina år i Tanzania 1989–2005.

Makonde är en av Tanzanias största etniska folkgrupper och härstammar ursprungligen från norra Mocambique där folket utvecklade sin kultur på Mueda-platån. Men inbördeskrig och låg levnadsstandard ledde till att tusentals flyttade från Mocambique in i Tanzania under de senaste decennierna och befolkade regionerna Mtwara, Lindi och Masasi. Folkgruppen är idag separerad av floden Ruvuma i två grupper som har utvecklat sina egna respektive språk, men som fortfarande har samma ursprung och kultur. Makondes traditioner följer en matrilineär härstamning. Detta innebär ett släktskap som räknas på en rak obruten kvinnolinje, t.ex. mormors mor, mormor, mor, dotter. Makondebefolkningen klarade sig länge undan andra angripande afrikanska folk, araber och européer och hamnade under kolonialmakt först på 1920-talet. Språket makonde är ett bantuspråk.

Traditionellt snidade makondefolket hushållsföremål, figurer och masker och fram till 1910 var makondeföremålen mycket naturalistiska. Men när portugiserna och missionärer kom till Mueda-platån på 1930-talet så blev de fascinerade av sniderierna och började beställa skulpturer. Detta medförde att makondeskulptörerna började snida i ebenholts (*Mpingo*, träd av diospyros släktet), och så småningom väx-

te den moderna makondekonsten fram på 1950-talet. Nu började skulptörerna även skapa abstrakta figurer och andeväsen, så kallade shetanis, och det var skulptören Samaki Likankoa som introducerade shetani i makondekonsten.

En av de mest kända makondekonstnärer som anammade denna abstrakta stil var George Lilanga (1934–2005). Lilanga avancerade snabbt på den konstnärliga banan, efter att ha varit en okänd pojke i byn Kikwetu i södra Tanzania, till att bli en bland de tio mest kända afrikanska konstnärerna. Han upptäcktes i Tanzania i mitten av 70-talet av en amerikanska som arbetade på Nyumba ya Sanaa (kultur- och konstcentrum i Dar es Salaam). Lilanga var anställd som väktare där, men när hans talang upptäcktes förflyttades han genast till husets verkstad där han målade batik. Han dekorerade Nyumba ya Sanaa på utsidan med en välkänd relief. Lilangas verk har visats i väldigt många länder inklusive Kina. Hans tavlor och skulpturer auktionerades ut för astronomiska summor, men trots det behöll Lilanga sin egen ”makondekaraktär” och flyttade aldrig bort från Dar es Salaams förort Mbagala. Trots att han var förmögen struntade han i sin hälsa och lät sin diabetes fortskrida så långt att båda hans ben måste amputeras.

Idag beräknar man att det finns ca 1500 skulptörer i Tanzania och den största koncentrationen av dessa finns i området kring Dar es Salaam (Mwenge) inklusive Bagamoyo och Kisarawe. Ursprungligen var det inte tillåtet för kvinnor att snida, men idag finns det enstaka kvinnor som



Skulpturer ur familjen Falcks makonde-samling.

utövar konsten. Däremot är kvinnor aktiva i handeln av makondeskulpturerna.

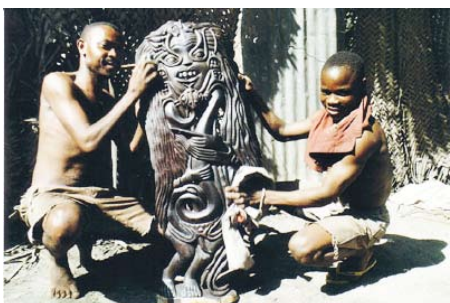
Harriet Rehn

Källor:

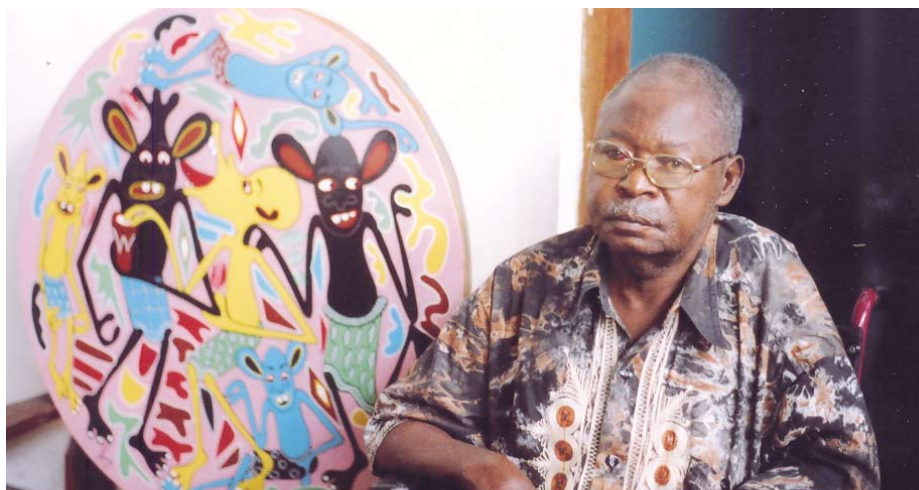
Fouquer, Roger 1972. *The Makonde and their sculpture. National arts of Tanzania.*

Laurent, Makawa Newa, 2009. *Small and Medium Enterprises (SMEs) and Sustainable Development: The Case of Makonde Wood Carvers in Mwenge, Dar-es-Salaam Tanzania. Master thesis.*

Augusta, Daniel. *Lilangas liv och död.* Habari nr 2/2008.



Ovan makondekvinna med typiska tatueringar, nedan makondesnidare i verksamhet.



Tanzanias mest berömde makondekonstnär, George Lilanga.

Årsmötet

Årsmötet ägde rum lördagen 13 april med början sen eftermiddag i Just Africas butikslokal. Det är en långsmal ganska liten lokal, så det blev trångt och stökigt när det skulle ordnas plats för ett 30-tal stolar. Tanzanisk TV var där för att spela in en förevisning av Tumaini-projektet som skulle äga rum. TVs inspelningsutrustning och tekniker tog också plats

Programpunkt Tumaini

Strax efter klockan fyra öppnade föreningens ordförande Harriet Rehn mötet. Nästa programpunkt var en redogörelse för Tumaini-projektet, så Harriet lämnade över ordet till projektets svenska primus motor Jeanette Olsson.

Projektet har sin bas i Bukoba och arbetar med stöd till ungefär 750 barn som hamnat på gatan av olika anledningar. Det är inte bara att ta hand om barnen utan projektet inbegriper också forskning. Jeanette själv har doktorerat på vad som händer. Inledningsvis spelade Jeanette upp en film om barnens vardag (Sisi Watoto) där de bland annat visar upp hur de går ut i samhället och gör sig kända med sång och musik. Musik, drama och skådespel på gator och torg är en del i arbetet med att integrera dem. Samtidigt upplyser de omgivningen om sin livssituation.

Swarup Sarkar är läkare och knuten till ELTC-sjukhuset dit barnen skickas om nödvändigt – ibland också till Government Hospital. Han ansvarar för läkarundersökningarna och dokumenterar sjukdomar och eventuella handikapp som t ex synfel. Han berättade att barnen har historier som aldrig har berättats men som måste ut i det lokala samhället men också till externa intressenter. Projektet har hittat metoder och lösningar som kan vara föredömen (best practise) inte bara i Tanzania utan i stora delar av Afrika, ansåg han.

Helena och Jesper berättade även om den mobila plattform (ICT) som de konstruerat för e-learning. Den används framgångsrikt och kan spridas.

Genom intervjuer med barnen undersöker man hur de uppfattar sin livskvalitet. De läkarundersöks också. Med stapeldiagram visade Jeanette att barnen genomgått en positiv utveckling. Hon visade också situationen efter reintegrationen:

- Bara 4 % hade återvänt till gatulivet.
- 88 % kände att de behandlades likvärdigt med andra.
- Antalet läskunniga uppgick till 88 % jämfört med det nationella genomsnittet 75 %.

• 73 % arbetade, 21 % studerade medan 6 % var utan sysselsättning.

• Inkomsterna var 88 % av en vuxen i Kagera.

• 13 % åt bara ett mål om dagen jämfört med 1,4 % av hela befolkningen.

• Våldsfrekvensen var likadan som för andra. De som fortfarande blev fysiskt eller känslomässigt misshandlade angav lägre livskvalitet.

Gruppen runt Jeanette (Helena Stigsson, Swarup Sarkar och Jesper Sörling) instämde i hennes bedömning att reintegration av barnen är fullt möjlig men kräver stort tålamod. Gruppen är också enig om att tiden för reintegration skulle kunna kortas om man gjorde förebyggande insatser.

Årsmötet fortsätter

Så öppnade Harriet Rehn själva årsmötet. Hennes man Jon-Erik valdes till ordförande för mötet och Linus Dunkers till sekreterare. Två justerare utsågs också. Årsmötet hölls på engelska. Årsmötesförhandlingarna gick efter lite komplettering-

ar sin gilla gång och avgående styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Därefter förrättades val till ny styrelse. Harriet Rehn är kvar som ordförande och Linus Dunkers som sekreterare. Rehema Prick är kvar som vice ordförande men kassören Helena Honkanen hade valt att avgå. Till ny kassör valdes Martha Andersson. Kvar i styrelsen är också Daniel Sauli, Emma Kreü och Jeanette Olsson. Nya i styrelsen utöver Martha Andersson är Prosper Kaberwa och Sarah Shempemba Sauli.

Till revisorer återvaldes Lars Sköld och Magnus Andersson och till revisorssuppleant nyvaldes Staffan Lundqvist.

Passy Barongo utsågs till valberedare.

Under en kort paus passade Harriet Rehn på att tacka Lotta Spykman och Calle Smedeby från Just Africa för att de upplåtit lokalen till Svetans årsmöte. Sedan valen genomförts återstod inga punkter på dagordningen, så årsmötet kunde avslutas. Nu vidtog allmänt mingel och mat och dryck dukades fram. Stämningen steg.

Folke Strömberg



Ovan Tumainis arbetsgrupp Jeanette Olsson, Helena Stigsson, Swarup Sarkar, Jesper Sörling. Nedan nya styrelsen. Övre raden: Linus Dunkers, Prosper Kaberwa, Helena Honkanen (efterträds av) Martha Andersson, Daniel Sauli, Jeanette Olsson. Nedre raden: Passy Barongo (valberedningen), Sarah Shempemba, Harriet Rehn, Rehema Prick, Emma Kreü.

Musik och drama viktigt på Tumaini

Kultur spelar en viktig roll i arbetet vid Tumaini Children's Center. De har en kör, en dramagrupp och gör hantverk i textil. De använder musik och drama för att förmedla till allmänheten om barnens situation, och om varför barn väljer att lämna sina hem för ett liv på gatan. När de utomstående får se dramagruppen eller lyssna på kören så får de ökad förståelse för hur svårt barnens liv är och att utsatta barn är i behov av stöd från lärare, grannar och andra vuxna som finns i barnens närhet. En ökad förståelse från allmänheten minskar också diskrimineringen av dem när de är på gatan och också senare när de börjar skolan igen och flyttar till någon släkting eller en internatskola.

Dans- och dramagrupp

Tamimu Athuman bodde tidigare på gatan och genom projektet fick han hjälp att skapa sig ett annat liv. Idag har driver han en dans- och dramagrupp som åker runt och uppträder, bland annat på seminarium som Tumaini Children's Center har för att förmedla hur situationen för barn på gatan är och hur lokalsamhällena kan förebygga att barn upplever att de inte har några andra val än att lämna sina hem.

Kören

Kören, som består av barnen på Tumaini Children's Center, framför bland annat traditionell sång och dans, t.ex. enligt wayayas traditioner. Kören leds av Andrew och Hosea som också arbetar som lärare på centret. De skriver själva musik och text till körens framträdanden, med fokus på att berätta om livssituationen för barnen. Kören uppträder i olika sammanhang, bland annat i församlingar och vid seminarier. De har hittills gett ut tre CD-skivor med sin musik och när de uppträder säljer de också CD-skivor med sin musik för att samla in pengar till verksamheten.

Får möjlighet att gå i skolan

Inkomsterna som kommer in från de olika aktiviteterna bidrar till barnens utbildning. Barnen på centret får börja i en Memkwaklass, som är en klass för barn som inte gått i skolan eller haft skolavbrott. Barnen går i två olika klasser i en skola som ligger i närheten. Där går både barn från projektet och barn som bor i byarna runt omkring. På så sätt får barnen möjlighet att ha kontakt med andra delar av samhälle, istället för att bli isolerade och ytterligare stigmatiserade. Barnen från Tumaini Children's



Adventina Kyamanywa som är ansvarig för projektet, tillsammans med Tamimu Athuman.

Center klarar sig bra i skolan och idag finns barn som fått hjälp genom projektet som nu själva är grundskolelärare.

Hantverk

Kreativiteten visar sig också i olika typer av hantverk som görs på centrat av personal och äldre ungdomar. Dels som ett sätt att få inkomster både till projektet, dels för att de äldre ungdomarna som gått ur skolan ska lära sig hantverk och genom det få möjlighet att hitta sätt att försörja sig. Projektet har också nyligen börjat med egen tvåttillverkning. Tvålen är gjord av lokala naturliga ingredienser och används i projektet och säljs också till andra. Förhoppningen är att tvåttillverkningen ska kunna ta fart och bli en växande källa till inkomst.

Jeanette Olsson



Ovan Tumainis lekplats byggd med medel från Svetan, nedan Tumainis kör under övning.



Ett grytunderlägg gjort av kapsyler täckta med vackra afrikanska tyger.

Byarbete och gogo-musik

I augusti 1973 besökte Thomas Polfeldt Buigiri med sina två söner Peter 8, och David 6, och åtta andra biståndsarbetare. Här ett utdrag ur hans dagbok om musikupplevelserna på kvällarna efter dagens byggnadsarbete.

Måndag 6/8 Buss till Buigiri

Med på bussen från Dodoma var också Elly Jannes, som var på väg till Buigiri 2½ mil öster om Dodoma för att ordna med en inspelning av musiken där för Christer Malm från Rikskonserter. Hon berättar litet om Buigiri, Vi stannar ”vid det stora baobabträdet”, säger Elly Jannes - men vägen är kantad av stora klumpiga uppochnervända träd. Vilket? Vi hittar det rätta, lastar av allt och börjar bära mot lägerplatsen. Snart får vi hjälp av några vänliga bybor.

Byns ledare, Bwana Jackson, kommer och välkomnar oss, och vi sitter länge och talar om vad vi ska göra under veckan.

Medan vi pratar hör vi en avlägsen rytmisk sång, hoanden och sköna klanger. Elly Jannes nickar igenkännande - detta är gogo-sång. Monica och jag kan till slut inte låta bli att följa ljudet. Vi går ut i månskenet, slätten är vacker i det blå ljuset, baobabträden fantastiska kulisser, och bergen i fjärran ett definitivt slut på världen. De underbara klangerna drar oss närmare, det är långt att gå, men det är alldeles säkert vart vi är på väg. Till slut är vi där - en mörk månskensblå plats utanför ett hus, ingen eld, inga åhörare - bara ett tjugotal unga män och pojkar. De sjunger med hela kroppen, huvuden och skuldror gungar i takt och tycks liksom hjälpa tonerna fram, det svänger om harmonierna så att vi knappt kan stå stilla. Vilken sagolik körsång! Det är fyra eller sex stämmor, några extra effekt-stämmor som låter som stränginstrument och som träblåsare, enstaka drillande tjut, som är oerhört raffinerade när de utförs pianissimo; ibland har någon stämma talkör i stället för sång. Det finns några metallstavar som slås mot varandra (en enda ton) och ett ox- eller gethorn som de ibland blåser i - annars har de inga instrument. Några av de vuxna männen hoppar ibland omkring i fantastiska krumsprång; oftast kommer sedan en försångare med en kort fras, och sedan sätter stora kören igång. Jag blundar och känner klangerna omvärva mig rent fysiskt, hela natten vibrerar. Skönheten är ofattbar; det känns som ett under.

Det kommer ett bud att vi gärna skulle höra dem i vårt eget läger, och de bryter upp, sjunger och nynnar hela vägen dit,

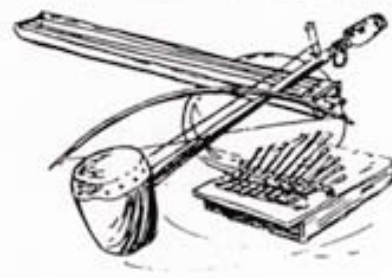
och fortsätter sedan så fort de kan med sin sång. Jag önskar att det aldrig ska ta slut, det är en musik som hör paradiset till, och jag sluter ögonen igen och befinner mig inne i musiken.

Tisdag 7/8 Första arbetsdagen

När vi sitter vid aftonbålet efter kvällsmaten kommer nya musikanter. Det är en liten pojke med en cittra, gjord av två kalebasser och ståltrådssträngar, och en ung man med lyrisk tenor, som spelar på ett gitarrliknande instrument, där åter en kalebass är klanglåda, och elva ståltrådssträngar går upp till var sin tvärpinne på en lång hals. Men han spelar med stråke, och alla elva strängarna ser ut att vara sammantvinnade på det stället där han stryker stråken mot dem. En grupp sångare är också med. Den här musiken består av en ganska kort fras, som upprepas gång på gång med ganska små variationer. Det låter lyriskt, klagande, vemodigt, vekt (jag kommer att tänka på den misskände barden i serien om Asterix.) En sång handlar om den mördade shejk Karume från Zanzibar; en annan säger helt enkelt ”Leif Lindstrand och dina vänner, karibuni.” Leif ledde den första gruppen till byn i fjol, och han kom igen tidigare i år.

Onsdag 8/8 Inspelning

Inspelningsapparaturen sätts upp, och fromma förhoppningar uttalas om att vindstyrkan ska avta. Ett hundratal människor, möter upp. Först är det kvinnornas tur: Deras musik är mest ett rytmiskt trummande. Trumman hålls mellan knäna, och medan de spelar dansar de med huvud och axlar och rör sig sakta runt. Trummandet växer i styrka och blev oerhört medryckande, det var en härlig beat, en kraftfull jordnära musik som stämmer väl med kvinnornas roll som arbetshästar med allt tungt arbete på sin lott. Sedan är det vår vän den lyriska barden, nu i dubbel upplaga, och sedan mycket kort den efterlängtnade kören från måndagskvällen. Musikanterna är en smula spända; framträdandena hårt regisserade tidsmässigt, med täta avbrott av visselpipa och drillande tjut för att gå över till något nytt, och vi tycker nog inte att det är förstklassigt. Till råga på allt har Christer med sig en ung man från kultur-



ministeriet, och för hans skull, eller kanske genom hans försorg, blir det en hel mängd parti- och ujamaa-sånger, alltså helt nyligen tillkomna - medan Christer Malm, som hoppas kunna åstadkomma en gramfon-skiva av sina inspelningar, hellre ville höra äldre traditionell musik. Han ska dock till en annan by nästa dag.

Torsdag 9/8

Så kommer vår lilla nattmusik - i kväll är det kvinnornas trummande och Tanu-sånger, lika rytmiskt eggande som igår, lika outtröttligt, och sedan en man med ett tumpiano - en trälåda med fastspända metallstavar i olika längder, där han knäpper på ändarna av stavarna med tummarna. Jag saknar kören från första kvällen.

Fredag 10/8 Sista arbetsdagen

På eftermiddagen går vi till byns skola. Vi får se på läroböcker och klassrum, tittar på en fin världskarta som ligger utlagd med vita stenar på skolgården. Barnen sjunger och trummar; hos flickorna känner vi precis igen kvinnornas framträdande från igår och i förrgår, bara litet tamare. Vi sjunger själva om daggstänkta berg, otränat men uppskattat. Så återvänder vi, förbi skolan med blinda pojkar, driven av missionärer.

Lördag 11/8 Återfärd

Så far vi hemåt i natten med tåget, mot väntande ljumma nätter i Dar es Salaam, rena sångar och obegränsade mängder vatten; med vetskap om gogofolkets hårda villkor, om all den mellanmänniskliga missstro som måste övervinnas innan ujamaa-programmet kan genomföras helt, och om en paradisk musik, som redan nu förenar dessa människor, och oss alla.

Thomas Polfeldt var 1972-74 professor i statistik vid University of Dar es Salaam. Besöket i Buigiri arrangerades av Nordiska Tanzaniaföreningen som 1972-73 arrangerade flera liknande veckolånga arbetsresor till Buigiri.

Dagboken är omfattande om deltagarna, byggnadsarbete, vattenbrist och resor.

Zanzibars musikfestival: *Sauti za Busara*

Festival med lång tradition

Den årliga musikfestivalen "Visdomens ljud" (*Sauti za Busara/Sounds of Wisdom*) i Zanzibars Stenstad startade för 16 år sedan. P.g.a brist på sponsorer tvingades arrangörerna ställa in festivalen 2016 till mångas besvikelse. Vållvilliga sponsorer – bl.a. de norska och tyska ambassaderna, Zantel, lokala hotell och turistföretag – gjorde det möjligt att åter genomföra festivalen 2017 och 2018.

Säg nej till korruption!

Under fyra intensiva dagar 7 – 10 februari hölls festivalen även 2019. Temat 2019 var "Säg nej till korruption!" (*Potezea, rushwa sio dili*). Under en presskonferens före festivalen förklarade festivalens chef, Yusuf Mahmoud, att korruption berövar unga människor deras rättigheter, speciellt kvinnliga musiker.

"Korruption är en parasit som förstör moralen i vårt samhälle. Om vi betraktar musikindustrin, så måste vi fråga oss varför artister måste betala mutor eller till och med sova med studioproducenter för att spela in sin musik eller även få tid i etermedia? Är detta orsaken till att det är så få kvinnor i musikindustrin?" frågade Yusuf.

Han höll med om att en festival inte kan fullständigt lösa problemet med korruption i samhället. Men, festivalen är ett sätt att lyfta frågan och ge likasinnade att komma tillsammans och gemensamt verka för bättre samhällsstyrning. Musiker är förebilder och våra ambassadörer. De kan föra fram sanningen till makthavarna ("speak truth to power"). Musiker kan generera hopp och bygga solidaritet över gränser för alla åldrar och kulturer och göra världen till bättre plats, sade Yusuf. Flera av

festivalens artister stöder budskapet om anti-korruption. Dessa små steg kommer i långa loppet bidra till den förändring vi alla vill uppnå.

Livfull parad, många artister

Festivalen inleddes med en livfull parad genom Stenstadens gator. *Sauti ya Busara* är den största gatufesten i Zanzibar stad. Det sägs att det är den enda dagen då man kan vara säker på att även polisen ler. Sedan genomförde totalt 400 artister 46 framträdanden på tre scener från många afrikanska länder. Artisterna kom från enbart afrikanska länder. Bland de tanzanska artisterna märktes Stone Town Rockerz, FidQ, Damian Soul, Tausi Women's Taarab, Wamwiduka Band from Mbeya (spelar på babatone, ett hemmagjort instrument) och S.Kide. Den sistnämnde är en kompositör och sångare av "singeli style", som uppstått i slummen i Dar es Salaam. En av hans sånger heter "Kwetu Mbagala" (hos oss i Mbagala, en förstad till DSM). Publiken visade sin uppskattning genom att sjunga med honom. En av de tanzanska artisterna som drog nytta av att uppträda under *Sauti za Busara* var Amina Omar, som är ledare för Siti and the Band. Hon berättade att efter sitt framträdande på tidigare festivaler har hon uppträtt i Nigeria, Uganda och flera andra länder och även producerat musik tillsammans med andra afrikanska musiker.

Bland banden från andra afrikanska länder fanns Jackie Akello (Uganda), Fadhilee Itulya (Kenya), BCUC (Sydafrika), Mikoomba (Zimbabwe), Hoba Hoba Spirit (Marocko), Ithrene och Ifrikyia Spirit (Agleria), Asia Madani (Sudan/Egypten), M'Tooro Chamou (Mayotte), Faith Mussa (Malawi) och Sofaz och Dago Roots (Reunion). Festivalen hedrade afrikanska musiker som gått bort under de senaste 12 månaderna, bland annat Hugh Masekela från Sydafrika och Oliver Mtukudzi från Zimbabwe.

Tusentals åhörare och TV/radio-företag från framför allt andra länder flockades till uppträdandena. Den internationella uppmärksamheten hjälper lokala band att bli uppmärksammade för en internationell karriär. Dominansen av utländska besökare fick dock en tidning i Tanzania att åter ställa frågan: *Sauti za Busara* är jättebra men vems festival är det egentligen? Det är förvånande att denna festival, som inte nämnvärt tycks intressera lokalbefolkningen och



lokala media, av CNN och BBC betraktas som en av 10 i toppfestivaler i Afrika. En festival för turister? Tanzanska besökare betalar dock en betydligt lägre inträdesavgift än utländska besökare. Man bör också komma ihåg de lokala hotellen, handlarna och taxichaufförerna är mycket intresserade av *Sauti za Busara*. Omsättningen blir mångfaldigad under festivalen.

red.

Zanzibars filmfestival: *ZIFF*

Den 22 upplagan av Zanzibar Film Festival (*ZIFF*), Östafrikas största film- och konstfestival, arrangeras i år 6-14 juli i Stone Town. *ZIFF*s mål är att vara den naturliga platsen för visning av de senaste filmerna från de största talangerna från kontinenten eller diasporan. Årets tema är "ny gryning" ("New Dawn") och i första hand kommer filmer från Afrika, eller den afrikanska diasporan, att visas. Intentionen är att fira pan-afrikanska ideal inom de konstnärliga industrierna.

Zanzibar Film Festival strävar även efter att vara en samlingspunkt för de så kallade *Dhow countries*, det vill säga länderna i Sydostasien, Arabiska halvön, ögrupperna i Indiska oceanen, Persiska viken samt Iran och Pakistan, och har därför öppnat möjligheten för hugade filmskapare från regionen att ansöka till festivalen.

Den 31 maj tillkännages vilka filmer som antagits till årets upplaga av festivalen.





Sinema Zetu pris till tonåringar

Under filmfestivalen SZIFF i Dar i början av mars vann Flora Kihambo och Rashid pris som bästa skådespelare i filmen Kesho om syskonrivalitet. De kommer från TAG Lwanga student Centre for underprivileged children i Iringaregionen.

I Sinema Zetu International Film Festival, SZIFF, deltog 267 filmer från 20 länder.

Avocado-odling vid Kilimanjaro

Finland stöder genom Finnfund hållbar odling av avocado i Kilimanjaro-regionen. Den tanzaniska producenten Africado får ett lån på EUR 2,5 miljoner.

Africado startades 2007, och bolaget odlar 137 ha, och kontrakterar dessutom lokala bönder. Man exporterar huvudsakligen till EU.

Avacado har odlats i regionen för hus- hållsbehov i mer än 100 år sedan den introducerats av tyskarna. Förutsättningarna är mycket goda men kännedomen om kommersiellt gångbara varianter har varit låg. För närvarande ingår omkring 2000 lokala bönder i den kommersiella odlingen, vilket gör den viktig för försörjning och sysselsättning.

Africado har fått den internationella GAP-certifieringen för hållbara odlingsmetoder, och 2016 fick deras kontraktodlingsprogram ett GAP-pris.

Chumbe Island Coral Park

Chumbe Island Coral Park, Zanzibar, har utsetts till en av de 10 bästa hållbara de-



stationerna i Afrika vid Berlins turistmässor.

Det här priset ger ett erkännande till Chumbe för innovativa metoder inom turistnäringen som ger kvalitet och attraktivitet samtidigt som social och miljömässig hållbarhet säkerställs.

Javed Jafferji

Tufft läge för unga flickor

I Tanzania slängs flickor som blir gravida ur skolan. Preventivmedel är bara till för lata människor, anser president John Magufuli. Pressen mot kvinnor ökar i landet – men det finns ett starkt motstånd

Vid sjukhuset Selian Lutheran Hospital en bit utanför staden Arusha, praktiserar några kvinnor, alla runt de tjugo, och de är inte rädda för att säga vad de tycker. När frågan om familjerådgivning och preventivmedel förs på tal säger de att preventivmedel borde vara en självklarhet för alla flickor och kvinnor. Kvinnor ska ha rätt att kunna styra över sina egna liv. I vår utbildning ingår att vi får vara med när flickor och blivande mammor får upplysning om preventivmedel och familjeplanering, berättar en av kvinnorna.

Uttalandet från presidenten - *Jag ser inget behov av preventivmedel i Tanzania* - innebär ett stort hot mot kvinnors och flickors frihet. Magufuli har deklarerat gång efter annan att de flickor som blir gravida måste sluta skolan omedelbart – för att ägna sig åt sin plikt som blivande mödrar i stället. Tanzania har redan ett av världens högsta födelsetal. Men det räcker inte enligt presidenten, som anser att varje tanzanisk kvinna bör föda minst tio barn.

Det finns ingen officiell statistik på hur många som kastas ut ur skolan, men enligt den ideella hjälporganisationen Center for

Selian Hospital får stöd från Sida

Lutherska kyrkan i Tanzania (ELCT) driver ett projekt för sexuell och reproduktiv hälsa med stöd av Sida.

Selian Lutheran Hospital i Arusha grundades på 1950-talet och är ett av tio sjukhus som ELCT stödjer inom ramen för projektet.

För 2018 uppgår det totala beloppet till 500 000 kronor från Sida.

Abort brottsligt

Abort är förbjudet i Tanzania. Det är vanligt att minderåriga flickor slängs ur skolan och tvingas föda barn, eller får genomgå riskfyllda illegala aborter. De studenter som kastas ut ur skolan är heller inte välkomna tillbaka till skolan efter att de fött barn.

Landet har mycket höga födelsetal och nästan halva befolkningen är under 15 år. I början på 1950-talet var invånarantalet lika stort som det är i dagens Sverige, runt tio miljoner. I dag bor det drygt 59 miljoner människor i Tanzania. År 2050 väntas befolkning överstiga 130 miljoner invånare.

Reproductive Rights handlar det om cirka 8 000 flickor varje år.

Amerikanskt icke-stöd till hälsovård där aborter ingår har också lett till att kliniker för familjeplanering har tvingats stänga, till fler ofrivilliga graviditeter och förhöjd mödradödlighet.

Allt detta är de unga blivande sjuksköterskorna och barnmorskorna i Arusha väl medvetna om. Det är inte ovanligt att det kommer in gravida unga kvinnor i deras egen ålder till sjukhusets mödravårdsavdelning. Själva är de fast beslutna att inte bli gravida – ännu. – *Pojkvänner kan innebära en prövning, särskilt för oss yngre tjejer. Men vi vill avsluta vår utbildning först. – Visst vill jag bli mamma en dag, men jag vill också kunna ägna mig åt dem som inte är lika privilegierade och som behöver hjälp.*

Chefen för hälsodepartementet inom den lutherska kyrkan i Tanzania, Paul Mmbando, är en av dem som oroas över den pågående utvecklingen. Men vi kommer att ha en fortsatt fast ståndpunkt, säger han och syftar på arbetet med SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Paul Mmbando medger att deras arbete försvåras av presidentens hållning i frågan, men är förvissad om att ett utökat samarbete mellan hjälporganisationer, biståndsorganisationer och trossamfund kan utgöra en motkraft.

Omvärlden 7 november 2018

Ur artikel av Helena Nordenberg



Chumbe Island - en hållbar destination

Journalistresa med Rädda Barnen

Lär dig mer om barnäktenskap, våld mot barn, mödra- och spädbarnsdödlighet och tonårsgraviditeter på Rädda Barnens studieresa för journalister till Tanzania i höst. Temat för resan är SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) utifrån ett barnrättsperspektiv, i tider av minskat demokratiskt utrymme.

Målet är att ge en fördjupad inblick i de samhällsutmaningar som Tanzania står inför, samt visa på goda exempel av mobilisering och social förändring som möjliggörs inom ramen för Rädda Barnens internationella arbete samt svenskt utvecklingssamarbete.

Pressmeddelande 1 Mars, 2019 CET

Jakten på skadliga mikroplaster

Sara Rydbeck arbetar till vardags som biolog på Norconsult i Göteborg. Under januari åkte hon tillsammans med norska kollegan Elisabeth Lundsør till Tanzania för att på frivillig basis genomföra en studie om mikroplast i havet kring Zanzibar.

Studien genomfördes tillsammans med fyra Masterstudenter från Aarhus universitet, som alla verkar inom ramen för ett större projekt gällande marin nedskräpning. De undersökte mikroplast i ytvatten på fem olika platser runt Zanzibar. Proverna analyserades i mikroskop i labb, där resultaten summerades i forskningsrapporten *Microplastics along the coast of Zanzibar*. Det hölls även en slutpresentation för studenter, hjälporganisationer och företag inom turistnäringen.

Slutsatsen från studien är att det tyvärr finns lika mycket mikroplast runt Zanzibars kust som överallt i världen där liknande studier gjorts. Den största koncentrationen fanns i anslutning till öns huvudort Stone Town, i övrigt varierade resultaten mycket. Detta kan bero på flera saker - strömmar, vindar, närhet till farleder eller byar och städer, avslutar Sara.

Projektet genomfördes i samarbete med State University of Zanzibar och olika projekt som drivs av Aarhus universitet med finansiering av Danida (Danmarks motsvarighet till SIDA). Projektet fick också stöd från Havsforskningsinstitutet i Bergen, företag, hjälporganisationer och privatpersoner.

Emma Nilsson Keskitalo och Debora Falk från team VA-teknik på Norconsult reste tidigare i år till Tanzania för att delta i ett vattenförsörjningsprojekt som Ingenjörer utan gränser och tre Chalmersstudenter initierat på en skola. Norconsult ingår i

partnerskapet sedan 2017 och bjuder därigenom på de anställdas expertis och tekniska lösningar.

*Sammandrag av pressmeddelande
22 Mars, 2019 CET*



Tanzaniakväll

Torsdagen den 11 april bjöd Kenzan Tours, Afro Caribbean Travel och Active resor in till en tanzaniakväll i Stockholm i samarbete med ambassaden. Ambassadör Wilbrod Slaa var hedersgäst tillsammans med ett tiotal tanzanier som just deltagit i en konferens om investeringar i Tanzania anordnad av The Tanzanian Global Diaspora Council (TDC Global) med ett tjugotal talare.

Huvudtalare var Mr Maige som redogjorde för turistmål i Tanzania och Ella Rustad om Kenzans Tours till mycket fina bilder och små filmsnuttar, de flesta av tidigare resedeltagare.

Kvällen avslutade med utlottning av flygbiljett, inackordering mm.

Bönekrigare till Sverige

50 "bönekrigare" från Tanzania kommer i sommar att resa runt och leda bönen i Sveriges församlingar. De ska också delta i den nationella bönekonferensen på Ralingsås, 15-18 augusti, som hålls för andra året i rad.

Förra sommaren besöktes Sverige av 39 tanzaniska bedjare under ledning av böneledaren Jackson Sangiza.

– Många svenskar har sagt att de upplevt en ny glöd i bönen genom våra vänner från Tanzania. De lyfter upp vår bönerörelse till en ny nivå, säger Anders Gerdmar, rektor vid Skandinavisk teologisk högskola, som är med och bjuder in tanzanierna.

I år växer initiativet ytterligare. Enligt planen ska tanzanierna dela upp sig i tolv team och delta i böneveckor på olika platser under två veckor i augusti.

Ingrid Byström Världen i dag

Allmän sjukförsäkring

Hälsoministeriet förslår införandet av allmän sjukförsäkring. Med målsättningen att minst 85 % skall vara försäkrade till 2025. För närvarande är en tredjedel av befolkningen försäkrad i NHIF (National Health Insurance Fund).

Kinesiska populärt

Det blir alltmer populärt att lära sig mandarin i Östafrika. Antalet universitet har ökat explosionsartat under 2000-talet. Det har lett till att universitetsstudier numera inte alls är någon garanti för anställning

men de som studerat mandarin har mycket lätt att få anställning. De blir ofta rekryterade redan innan examen. I Tanzania, Kenya och Uganda håller mandarin på att erbjudas som tillval redan i grundskolan.

Elefantgräs hotar Ngorongoro

Elefantgräs är en invasiv art som sprider sig i Ngorongorohögländet. Det är hårt och skadar betande djur i munnen. Ngorongoro Conservation Area Authority, NCAA, tar nu krafttag i samarbete med flera universitet för att motverka ytterligare spridning och förhoppningsvis få bort elefantgräset.

Ngorongoro är ett Världsarv sedan 1979, unikt på så sätt att där även lever massajer med sin boskap i motsats till andra nationalparker där inga människor får bo. Med 650 000 turister per år är det den mest besökta viltparken i Tanzania.

Sedan 2017 pågår rättegångar om beordrad utrymningen av fyra massajbyar gränsande till Serengeti National Park.

Östafrikanska domstolen har beordrat tanzaniska staten att sluta trakassera byinvånarna, beslagta boskap, bränna bostäder etc tills dom fallit.

Zanzibars antimalaria-kampanj

Zanzibar var tidigt ute med att använda artemisini då en antimalariakampanj drog i gång 2003. Sedan tillkom gratis långtidsimpregnerade myggnät och inomhus sprayning. Snabbdiagnostik tillkom 2005. Enligt rapporten *From High to Low Malaria Transmission in Zanzibar – Challenges and Opportunities to Achieve Elimination* är numera Zanzibar praktiskt taget malariafritt.

I några andra mindre studier har man funnit att mygg attraheras mer till personer som druckit alkohol. Det verkar vara etanolen som finns i svett som attraherar myggen.

Det är även känt att de föredrar blodgrupp O, människor med blodgrupp A är bara hälften så mycket bitna.

Master study of development

Annabelle Schuster at the University of Gothenburg, is investigating how western development aid workers' cultural integration relates to project performance. She is looking for citizens from Western countries working in the field of development cooperation in Tanzania, who are engaged in development projects. She would also like to talk to some local staff who work with the international citizens. The interviews will take about 45 minutes and will be conducted via Skype.

*Annabelle Schuster
gusannabsc@student.gu.se*

En bokrecension:

Mai betyder vatten

Det är 1989 och en familj från det oroliga Kongo har tagit sin tillflykt till Dar es Salaam där pappan fått anställning på ambassaden. På takterrassen till huset i Upanga leker den femåriga Adi. Där blir hon uppvaktad av grannen Monsieur Éléphant och snart bär hon på en smutsig hemlighet.

Detta är den grymma inledningen till *Mai betyder vatten* av Kayo Mpoyi, en roman som jag från första till sista sidan läser med andlös uppmärksamhet. För visst handlar den om vad som kan hända inuti ett barn som utsätts för övergrepp, men också om mycket mer.

Filtrerat genom ett barns sätt att uppfatta och tolka sin omvärld får vi lära känna en familj som drabbats hårt av kolonialismen och sitt lands historia. Situationen blir efterhand alltmer pressad, faderns vredesutbrott blir allt våldsammare, modern flyr allt djupare in i sin religiositet. Men hela tiden finns här en stark samhörighet och närhet mellan föräldrar och barn, och inte minst mellan syskonen.

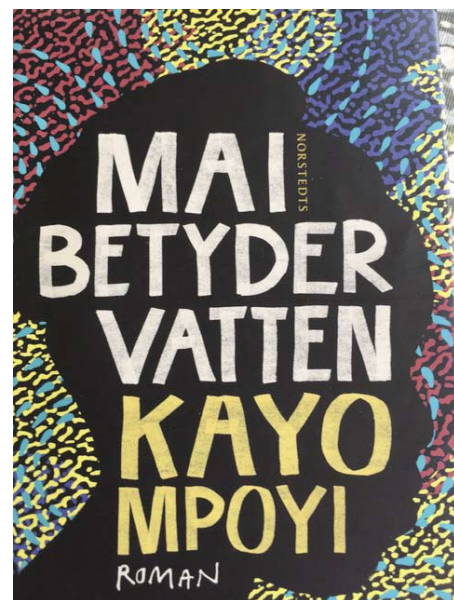
Det här är också en berättelse om skuld som transfereras mellan generationer. När det hela börjar är Adi yngst av sex barn, men snart får hon en lillasyster. Denna är sjuklig och därför får hon namnet Mai. Roten till ordet Mai betyder enligt pappan vatten på flera afrikanska språk. Men

Mai är också ett släktnamn som ges till barnet för att "gammelfarmor ska få vila i frid och olyckan sluta drabba familjen". Hur det gick till när släkten satts i skuld till gammelfarmor får vi veta i en av de familjelegender som på ett spännande sätt vävs in i Adis berättelse. De brutala följderna av kolonialismen är uppenbara, men ett centralt tema i boken är också kvinnoförtryck.

Mpoyis debutroman har fått genomgående lysande recensioner och det är den verkligen värd. Språket är livfullt och skimrande. Barnets delvis förvirrade upplevelser och magiska tänkande gestaltas på ett synnerligen trovärdigt sätt. När Adi söker tröst hos Gud får hon hjälp att hantera sitt inre myller av motstridiga känslor och tankar med en "lukasa", en pärlplatta som balubafolket använde för att samla minnen i.

Men en dag ska hon komma att skriva på en annan slags platta och bli en författare. Det förstod även mamman i boken. I slutet av 1990-talet kom Kayo Mpoyi tillsammans med sin familj till Sverige. Då var hon tio år och hon började skriva på den här romanen redan som trettonåring.

Pia Eresund

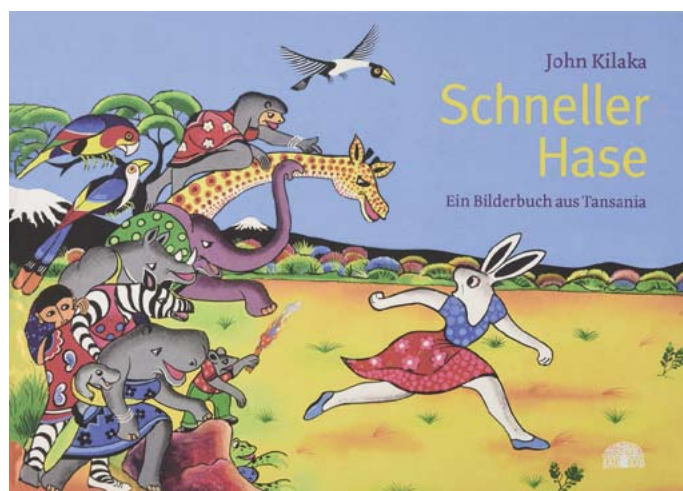


Ny bok av John Kilaka

John Kilaka har kommit ut med en ny bilderbok – Den snabba haren. Den har hittills endast kommit ut på tyska (*Schneller Hase*). Den handlar om att djuren är törstiga och det finns inget vatten. I floden lurar krokodilen och han vill inte dela med sig av vattnet. Krokodilen är hungrig och de stora djuren är överens om att offra ett litet djur till krokodilen. Haren blir utvald som offer men han springer snabbt och gömmer sig i en grotta. Under letandet efter haren överfaller det hungriga lejonet buffeln. Buffeln räddar sig in i den grotta där haren sitter. Nu kommer djuren överens om att försöka fånga lejonet tillsammans. Men var gömmer sig lejonet?

Boken är ännu en spännande fabel med fantastiska bilder. Vi hoppas den kommer att översättas till svenska så småningom.

red.





Swahilikurs på nätet

Göteborgs universitet gör en uppföljning till den tidigare swahilikursen. Denna gång går den på distans som nätkurs (på engelska) så hela Sverige (ja, faktiskt hela EES) kan söka. För att gå denna kurs krävs 5 hp introduktion till swahili eller motsvarande.

Länk info: https://utbildning.gu.se/kurser/kurs_information?courseId=AF1210

Länk ansökan: <https://www.antagning.se/search?period=1&freeText=Swahili+2&semesterPart=0>

"This course constitutes a continuation of the introductory course in Swahili. The course trains reading skills through the study of adapted and commented texts as well as sound recordings. Students practice simple conversations by studying and actively using common constructions and everyday phrases. Students practice more translation, mainly from Swahili into a Scandinavian language or English, but also from one of the latter languages into Swahili. The necessary linguistic terminology is introduced to deepen students' knowledge of phonetics, grammar and semantics in Swahili."

Swahili för svenskar

Företaget Watatu Textil HB har upphört, men ett mindre lager av boken *Swahili för svenskar* finns kvar. Kan beställas från författarna:

Imma Mpili Andersson, 073-974 08 09
imma.andersson@outlook.com

Karin Zetterqvist, 070-694 00 79
karinzetterqvist@gmail.com

Några swahiliordspråk

- *Mavi ya kale hayanuki*. Gammal skit luktar inte.

- *Mtaka yote hukosa yote*. Den som strävar efter allt förlorar allt. (Den som gapar efter mycket förlorar ofta hela stycket.)

- *Uhamla ng'ombe mzima hushindwi kumaliziaka mkia*. Den som "ätit" en hel ko klarar även av svansen.

- *Asante ya punda ni teke*. Åsnans tack är en spark.

- *Anayekataa wengi ni mchawi*. Den som inte vill ha sällskap är en häxa.

Ulf NILSSON



Finns det många viswahili?

Swahili kan uppfattas som ett enda språk, där vokabulären är standardiserad. Så är det inte! En icke nämnd swahililärare och författare nämner i sin grammatik kiswahili/viswahili (klass 7/8) att det finns många swahili. I en kenyansk söndagstidning har man sagt samma sak och klagat över att det är så. Den uppfattning man som svensk swahilistuderande och användare får är att det är tanzanisk standardswahili som är det enda rätta. Men i Kenya talar man Kenya-swahili utan att nämna de mer än 40 miljonerna swahilitalarna i Tanzania, och vi wazungu tror att vi i Europa har lärt oss den enda swahilin vilket är Zanzibar-swahili.

Det kenyanska ordförrådet gör mig konfunderad och får mig att fråga: Finns det en annan swahili också? Jag sitter med ett par A4-papper med en inbjudan från en kyrklig organisation till en "kongamano" dvs stormöte = mkutano mkuu = konferens, där man i inbjudan och program använt en vokabulär som får mig att gå till Lodhis swahilisvenska ordbok. Jag genomförde en ovetenskaplig undersökning med frågan: i vilken ordbok kan jag få svaret?? Jag får svaret att av 43 ord som för gemene man kräver översättning får jag av Lodhi för 31 ord inget svar! I Kamusi Sanifu går det bättre, men 8 ord hittar jag inte. Antingen är orden nya och Lodhi-ordboken alltför gammal, eller så speglar resultatet olika språkliga världar. En skrift av Bi Dorine Otinga vid Egerton University i Kenya får mig att kontakta henne för översättningshjälp. Varför är det så?

I min bok *Swahili: En släktkrönika* talar jag om varför swahili i Kenya fått en annan inriktning än i Tanzania. Först var det avsaknad av slavhandel från ett ekonomiskt centrum in över fastlandet, och brittiska koloniserare som inte ville tala bra swahili. Sedan kom en satsning på lärd swahili i skolan, där man valde en ny swahiliväg med älderdomliga uttryck, konstruerade icke arabiska ord eller talesätt. Kenya har inte varit arabiskdominerat utan den älderdomliga swahilin stannade kvar vid kusten som lokala dialekter. Swahili är således två välordnade språk, Kenya-swahili och Tanzania-swahili. Utöver lärd swahili finns i Kenya folkswahili, som urtat till att bli slangspråket sheng med mycket inblandning av engelska och andra lokala språk.

Dessutom finns det folkets swahili inåt kontinenten, som man hittar i Uganda, Burundi, Rwanda och Congo. De här språken tenderar att vinna över standard-swahili. Folkets språk vinner alltid. Missionären Whitehead i Congo vurmade ju på 30-talet för folkets - bantus - swahili mot Zanzibar-swahili, och sade "att folkets swahili kommer att vinna - det levande överlever och det andra dör bort. Så har det alltid varit". Ett exempel är hur utbildade tanzanier inåt landet på swahili bryter mot standard och skriver kuwa, funguwa i stället för kua och fungua. Swahiliregeln är ju att inte skriva konsonanter mellan vokaler.

Bortsett från de olika regionala språken finns också något annat - de religiösa swahilivarianterna. I min inbjudan läser jag en perfekt swahili med en terminologi som inte ens min högtbildade kenyanska kikuyuväninna - jo, bara väninna - helt förstår. Hon säger: Ah, det där det använder vi inte, vi använder det där andra och fortsätter: Om vi använt det ordet du frågar om skulle vi fått underkänt i swahili i skolan. Där används en strikt Kenya-swahili!

Så finns den muslimska swahilin där grammatiken haltar en del och vokabulären är islamsk - med hänvisning till Mtume wa Allaah dvs Mohammed. Ord som krånglar till det som Assalam Alaykum, Amma, baad etc.

Ett önskemål är att man i swahilivärlden accepterar att det finns olika "viswahili", och att man kunde precisera vilket språk man talar om eller undervisar i. Uppsala universitet borde t ex undervisa och examinera i swahili med zanzibarisk standard-swahili som grund, och i delkurser presentera regionala varianter och varudeklarerat. Kristna organisationer borde ge kurser i Tanzania-swahili, Kenya-swahili eller bantuswahili med alternativ swahili för de missionärer som ska arbeta i östra Congo, om de nu inte skall arbeta på det bekväma franska. **Amin.**

Nafasi Art Space

Konstproduktion i industrimiljö

När man letar sig fram till porten till Nafasi Art Space i utkanten av Dar es Salaam, så hamnar man i Mikocheni industriområde. En graffiti-målad mur inramar metallgrinden och omgärdar ett stort lummigt område med ett 20-tal container-hus målade i grälla färger. Där finns en byggnad med utställningshall och ett hus med konstnärsateljéer och flera metallskulpturer på den öppna gården. Ett tak över en utomhushall och scen fullbordar intrycket av en "konstnärsinkubator" som ger utrymme för konstnärer av olika slag att producera, ställa ut och framföra musik och poesi inför publik. Både tanzanska och utländska konstnärer arbetar här under kortare och längre perioder.

Bakgrund

Nafasi Art Space grundades 2008 av en liten grupp tanzanska konstnärer. De ville förbättra möjligheterna för konstnärer att delta i och producera konst i Tanzania. Nafasi betraktas numera som Tanzanias ledande centrum för konstnärer, musiker, dansare, performers och tekniker. Idag är Nafasi värd för mer än 50 artister, 37 studios och har flera utställningshallar. Regelbundet anordnas utbildning, arbetsmöten

och olika publika evenemang. I genomsnitt kommer 1000 besökare i månaden.

Mottot för Nafasi Art Space lyder så här på engelska:

"To be the leading Contemporary Art Centre in Tanzania that provides a platform for artists through development, production, and entrepreneurship in the Visual and Performing Arts by providing training, exchange, and exhibition of contemporary art locally, regionally, and beyond."

Mångsidig verksamhet

Ett återkommande evenemang är "Wikendi Live" där konstnärer, musiker, dansare och poeter framträder och alla dansar till DJ-musik. Ett uppskattat inslag i sista "Wikendi Live" 2018 var en utställning om tabun och förbud (Taboo/Mwiko) i Nafasi utställningshall, som handlade om de kulturella seder som inte accepteras i tanzanska samhället. Inträdet var gratis och Taxi-fy (en Uber-bajaji/trehjuling) erbjöd 50% rabatt för färden till Nafasi Art Space. Nafasi stöds av bl a den norska ambassaden och Tanzania Heritage Project.

Ett exempel på ett annat evenemang är "Chap Chap Charcoal Art". Steve Mchomvu undervisade i hur man använder bitar av träkol för att producera fasci-

nerande bilder i svart och vitt den 2 mars, 2019.

Mer finns att läsa på: www.nafasi-artspace.org. Där kan man också se en video med Nafasis direktör Rebecca Corey samt läsa mer om deltagande konstnärer och program.

red.

